

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

Môn thi: Ngữ văn (Bảng B)

Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

Ngày thi: 22/01/2026

Đề thi gồm 01 trang; có 02 câu

Đọc ngữ liệu sau:

TIẾNG ĐÀN BẦU

Lữ Giang

Lắng tai nghe đàn bầu
Ngân dài trong đêm thâu
Tiếng đàn là suối ngọt
Cho thời gian lên màu.

Đàn ngày xưa mất nước
Dây đồng lè nảo nuốt
Người hát xắm mắt mù
Ôm đàn đi trong mưa

Tiếng đàn bầu của ta
Lời dằm thắm thiết tha
Cung thanh là tiếng mẹ
Cung trầm là giọng cha.

Mừng Việt Nam chiến thắng
Đàn bầu ta dạo lên
Nghe niềm vui sâu đậm
Việt Nam - Hồ Chí Minh.

(Mã Giang Lân sưu tầm, tuyển chọn và giới thiệu,
Thơ Việt Nam 1954 - 1964, NXB Giáo dục, 1997, tr.155)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (8,0 điểm)

Mở đầu bài thơ “Tiếng đàn bầu”, nhà thơ Lữ Giang viết:

Lắng tai nghe đàn bầu
Ngân dài trong đêm thâu

Nhân vật trữ tình trong thơ Lữ Giang đã dành một khoảng lặng trong “đêm thâu” để lắng nghe những thanh âm đa dạng của cuộc sống được gợi lên từ tiếng đàn bầu.

Là một người trẻ của thời đại công nghệ số, anh/chị suy nghĩ gì về tầm quan trọng của việc biết lắng nghe? Hãy viết bài văn nghị luận chia sẻ câu trả lời của mình.

Câu 2. (12,0 điểm)

Nhà thơ Cuba Jose Marti từng khẳng định: “Thiếu tình cảm thì có thể trở thành người thợ làm những câu thơ có vần, chứ không làm được nhà thơ”.

Từ việc cảm nhận bài thơ “Tiếng đàn bầu” của Lữ Giang¹ và bằng trải nghiệm đọc thơ của bản thân, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận bàn về ý kiến trên.

* Chú thích:

¹ Lữ Giang là nhà thơ tiêu biểu của nền văn học hiện đại Việt Nam. Thơ Lữ Giang thể hiện những suy tư, chiêm nghiệm sâu sắc về đất nước, con người Việt Nam. Bài thơ “Tiếng đàn bầu” là một thi phẩm thể hiện rõ đặc điểm thơ vừa bình dị, tự nhiên, vừa giàu chất suy tưởng, triết lý của tác giả.

-----HẾT-----

- Thí sinh **KHÔNG** được sử dụng tài liệu.
- Giám thị **KHÔNG** giải thích gì thêm.

I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)

Đọc văn bản:

NGƯỜI ĐÀN BÀ NGỒI ĐÀN

*Giữa chiều lạnh
Một người đàn bà ngồi đàn bên cửa sổ
Vẽ vờ nhẫn nại vờ vờ
Nhẫn nại như thể đó là việc phải làm suốt đời
Vờ vờ như thể đó là lần sau chót*

*Không thờ dài
không mỉm cười
Chị đang giữ kín đau thương
Hay là hạnh phúc
Lòng chị đang tràn đầy niềm tin
Hay là ngờ vực*

*Không một lần nào chị ngẩng nhìn lên
Chị đang qua những phút giây trước lần gặp mặt
Hay sau buổi chia ly
Trong mũi đàn kia ẩn giấu niềm hân hoan hay nỗi lo âu
Trong đôi mắt kia là chán chường hay hy vọng*

*Giữa chiều lạnh
Một người đàn bà ngồi đàn bên cửa sổ
Dưới chân chị
Cuộn len như quả cầu xanh
Đang lăn những vòng chậm rãi*

1-1984

(Ý Nhi⁽¹⁾, <https://www.thivien.com>)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Chỉ ra 02 dấu hiệu nhận biết thể thơ của văn bản trên.

Câu 2. Phân tích hiệu quả của biện pháp tu từ so sánh trong những dòng thơ sau:

*Giữa chiều lạnh
Một người đàn bà ngồi đàn bên cửa sổ
Dưới chân chị
Cuộn len như quả cầu xanh
Đang lăn những vòng chậm rãi*

(1) Ý Nhi là gương mặt tiêu biểu của thơ Việt Nam hiện đại. Thơ bà giàu chất suy tư, tập trung khám phá sâu nội tâm của người phụ nữ hiện đại với nỗi ám ảnh thường trực về khát vọng yên bình; ngôn ngữ thơ chế, kết hợp hài hòa giữa cảm xúc trữ tình và chiều sâu lí trí. *Người đàn bà ngồi đàn* là một trong những tác tiêu biểu, in trong tập thơ cùng tên của Ý Nhi.

Câu 3. Nhận xét mạch cảm xúc của văn bản.

Câu 4. Hình ảnh người đàn bà trong hai ngữ liệu sau đây có sự tương đồng và khác biệt nào về ý nghĩa?

Ngữ liệu 1:

*Giữa chiều lạnh
Một người đàn bà ngồi đan bên cửa sổ
Vẽ vừa nhẫn nại vừa vội vã
Nhẫn nại như thể đó là việc phải làm suốt đời
Vội vã như thể đó là lần sau chót*

(Ý Nhi, *Người đàn bà ngồi đan*, <https://www.thivien.net>)

Ngữ liệu 2:

*Người mẹ vật vã đau đẽ kéo dài giây phút bình yên cho con
Nhưng con ơi trái đất thì tròn
Mặt đất rộng sông ngòi và cây cỏ
Hãy đừng cảm bước ra từ lòng mẹ đến thiên nhiên*

(Bình Nguyên Trang, *Bài ca về người đàn bà*, <https://www.thivien.net>)

II. VIẾT (14,0 điểm)

Câu 1. (4,0 điểm)

Từ ngữ liệu Đọc hiểu, hãy viết đoạn văn nghị luận xã hội (khoảng 300 chữ) về chủ đề:
Sự nhẫn nại lặng thầm trong cuộc sống hiện đại.

Câu 2. (10,0 điểm)

Bàn về thơ, nhà phê bình Chu Văn Sơn cho rằng:

Cái hồn của thơ không phải là chữ, mà là cái vầng sáng tỏ mờ bao quanh mỗi chữ. Nó là tinh chất của sự sống thì sĩ đã trút vào và làm tràn đầy mỗi chữ. [...] Xem thể, âm vang của lời thơ, âm điệu của tiếng thơ là dạng thức hết sức vị diệu của điệu hồn trong thơ. Đọc thơ, cảm được âm điệu, xem như đã nhập được vào cái hồn của thơ.

(Trích *Thơ, điệu hồn và cấu trúc*, NXB Hội Nhà Văn, 2023, tr. 1)

Bằng việc phân tích văn bản *Người đàn bà ngồi đan* của Ý Nhi và trải nghiệm đọc của bản thân, anh/chị hãy bình luận ý kiến trên.

-----HẾT-----

Thí sinh không sử dụng tài liệu. Giám thị không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh:

Số báo danh:

Phòng thi:

Câu 1 (8,0 điểm). Nghị luận xã hội

Đọc ngữ liệu sau:

Nguyễn Thái Sơn lột xác thành tiền vệ box-to-box¹ toàn diện, trở thành điểm tựa kinh nghiệm giúp Huấn luyện viên Kim Sang-sik hiện thực hóa tham vọng tại Vòng Chung kết U23 châu Á 2026.

Nguyễn Thái Sơn đang vươn mình trở thành nhân tố không thể thay thế trong đội hình U23 Việt Nam chuẩn bị cho Vòng Chung kết U23 châu Á 2026. Từ một cầu thủ thiên về sự an toàn, tiền vệ gốc Thanh Hóa đã lột xác mạnh mẽ để đáp ứng yêu cầu khắt khe của Huấn luyện viên Kim Sang-sik, hứa hẹn trở thành chìa khóa cho tham vọng vươn tầm châu lục.

Hành trình thoát khỏi “vùng an toàn” và sự thích nghi

Dưới thời tiền nhiệm Philippe Troussier, Thái Sơn từng là quân bài chiến thuật quan trọng nhờ khả năng luân chuyển bóng ngắn ổn định và tuân thủ kỉ luật hệ thống. Tuy nhiên, phong cách chơi bóng có phần thận trọng này vô tình trở thành rào cản khi Huấn luyện viên Kim Sang-sik lên nắm quyền. Chiến lược gia người Hàn Quốc ưu tiên sự đột biến và khả năng va chạm trực diện cao hơn.

Thái Sơn từng trải qua giai đoạn khó khăn khi đánh mất vị trí chính thức vào tay các đồng đội như Xuân Bắc hay Văn Trường tại giải U23 Đông Nam Á. Chính áp lực cạnh tranh sòng phẳng đã buộc anh phải thay đổi tư duy chơi bóng. Từ một cầu thủ chỉ ưu tiên tính hệ thống, Thái Sơn bắt đầu dám thực hiện những tình huống gây áp lực trực diện và dâng cao hỗ trợ tấn công nhiều hơn.

Bước ngoặt tại Sea Games 33 và vai trò tiền vệ toàn diện

Màn trình diễn trong trận chung kết Sea Games 33 trước đối thủ Thái Lan được xem là bước ngoặt quan trọng trong sự nghiệp của tiền vệ sinh năm 2003. Thái Sơn đã trình diễn một lối chơi lột xác, hoạt động như một tiền vệ “box-to-box” thực thụ, bao quát mọi khoảng trống trên sân theo cả chiều dọc lẫn chiều ngang.

Sự hiện diện của anh giúp U23 Việt Nam duy trì thế trận cân bằng giữa công và thủ. Bên cạnh vai trò chốt chặn từ xa, Thái Sơn còn cho thấy nhãn quan chiến thuật sắc bén khi thường xuyên xâm nhập vào khu vực trung lộ. Những đường chọc khe mang tính đột biến cao của anh phối hợp cùng các mũi nhọn như Đình Bắc hay Phi Hoàng đã tạo nên những phương án tấn công đa dạng và khó lường hơn cho đội bóng.

Điểm tựa kinh nghiệm tại đấu trường châu lục

Hướng tới Vòng Chung kết U23 châu Á 2026, giá trị của Nguyễn Thái Sơn càng trở nên đặc biệt khi đối đầu với những đối thủ hàng đầu. Là một trong số ít cầu thủ đã được thử lửa ở

¹ - Đây là một thuật ngữ của môn thể thao Bóng đá.

- Trong ngữ cảnh này, thuật ngữ “box-to-box” được sử dụng để thể hiện sự ngời ca của tác giả dành cho Nguyễn Thái Sơn.

cấp độ đội tuyển quốc gia, anh sở hữu sự lì lợm và bản lĩnh trận mạc cần thiết để đứng vững trước áp lực từ những nền bóng đá lớn như Nhật Bản hay Hàn Quốc.

Việc lùi sâu thu hút đối phương rồi bất ngờ dâng cao thực hiện các đường kiến tạo hoặc dứt điểm từ xa sẽ là vũ khí lợi hại của Huấn luyện viên Kim Sang-sik. Khi các đối thủ tập trung phong tỏa những ngôi sao trên hàng công, sự điềm tĩnh và khả năng kiểm soát nhịp độ của Thái Sơn sẽ là chìa khóa để U23 Việt Nam duy trì sự chủ động trong các trận đấu đỉnh cao.

(Phổ Hội - Nguyễn Thái Sơn: Từ vùng an toàn đến linh hồn tuyển giữa U23 Việt Nam tại giải châu Á. Trích xuất lúc 07 giờ 15 phút ngày 19.01.2026 từ <https://baodanang.vn/nguyen-thai-son-tu-vung-an-toan-den-linh-hon-tuyen-giua-u23-viet-nam-tai-giai-chau-a-3318085.html>)

Anh/Chị hãy viết bài văn nghị luận trả lời cho câu hỏi: “*Vùng an toàn*” của bản thân – vượt qua hay dừng lại?

Câu 2 (12,0 điểm). Nghị luận văn học

“Mỗi nhà văn đều tài năng, cũng thường chỉ có một, hai vùng đề tài ưa thích nhất, và cũng chỉ có thể viết hay về những đề tài ấy mà thôi. Nếu lạc sang đề tài khác, lĩnh vực khác, thì sáng tác của ông ta cũng bình thường, có khi còn dưới mức bình thường như biết bao cây bút thiếu tài năng. Với quan niệm ấy, một số nhà nghiên cứu nói đến “vùng thẩm mỹ” của mỗi nhà văn”.

(Trần Đăng Suyền, *Tư tưởng và phong cách nhà văn: Những vấn đề lý luận và thực tiễn*, NXB Đại học Sư phạm, 2022, tr.174.)

Bằng trải nghiệm văn học, anh/chị hãy trình bày suy nghĩ về “*vùng thẩm mỹ*” trong sáng tạo nghệ thuật của người cầm bút.

----- HẾT -----

* Thí sinh KHÔNG được sử dụng tài liệu.

* Giám thị KHÔNG giải thích gì thêm.

Câu 1. (8,0 điểm)

Nhiều Gen Z thường băn khoăn "Tôi là ai?" hay "Tôi tồn tại để làm gì?". Đây là những câu hỏi định hướng nhân sinh quan cho mỗi cá nhân được trích dẫn trong triết học phương Đông và phương Tây từ lâu đời. Nhưng việc xác định được câu trả lời cho các câu hỏi trên, dù rất cơ bản lại là chuyện không dễ, dẫn tới họ loay hoay đi tìm bản sắc cá nhân.

(Nguyễn Phương, *Khủng hoảng bản sắc cá nhân ở Gen Z*,
nguồn: <https://vnexpress.net/khung-hoang-ban-sac-ca-nhan-o-gen-z-4448035.html>)

Từ góc nhìn của người trẻ, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ về sự cần thiết của bản sắc cá nhân trong kỷ nguyên số.

Câu 2. (12,0 điểm)

Bàn về thơ, có ý kiến cho rằng: Thơ là tình, nhưng không phải là những cảm xúc hời hợt, mà là lí trí đã chín muồi nhuần nhuyễn. Bài thơ hay bao giờ cũng gói ghém bên trong một chiều sâu suy nghĩ, chứa đựng ít nhiều chân lí tinh tế của cuộc đời.

(Phương Lưu, *Khơi dòng lý thuyết lí luận phê bình trên đà đổi mới văn hóa văn nghệ*, NXB Hội Nhà văn, 2014, tr.71)

Anh/Chị hãy bình luận và làm sáng tỏ ý kiến trên qua bài thơ *Tháng Mười* của nhà thơ Nguyễn Quang Thiều.

Tháng Mười

Những ngọn khói trẻ chần trâu đốt rạ trên cánh đồng sau vụ gặt

Thờ vào ta hương vị tháng Mười

Sau mỗi góc rạ khô tiếng gió ngân lên thổi qua những bẹ lá tước

Ta nghe có người nấp sau ở đó gọi ta, và ta đi, ta đi...

Liên tục

Ta đi qua tháng mười, ta đi qua tiếng gọi buổi chiều của mẹ

Mây trời vùn lên những đồng rơm khô

Dấu chân ta xóa dấu chân chú bê vàng lạc mẹ và dấu chân chú bê vàng xóa dấu chân ta

Khi bóng đêm vụt đứng chặn trước ta, ta vội quay lại tìm dấu chân mình

Ồa khóc.

Ta tin có một mụ phù thủy đã biến ta thành một chú bê

Giờ chẳng còn tháng Mười xưa, chẳng còn ngọn khói xưa, chẳng còn...

Ta đợi mãi, đợi mãi một mụ phù thủy

Từ tháng Mười Một bay về để biến ta thành chú bê xưa.

(Nguyễn Quang Thiều¹, trích *Châu thổ*, NXB Hội Nhà văn, 2010, tr.43)

----- HẾT -----

ĐỀ CHÍNH THỨC

MÔN THI: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian phát đề)

Ngày thi: 11/12/2025

(Đề thi gồm 02 câu; 01 trang)

QUÊ BIỂN

Nguyễn Doãn Việt

Quê tôi gói đầu lên ngực biển
làng nếp mình như một cánh bướm nghiêng
cát áp ôm những phận người xô dạt
những phận người nương sóng ngọn triều lên

Làng tôi lênh đênh
trôi từ ki nguyên nào chẳng biết
những ngôi nhà râm nắng
mọc chênh vênh sau mỗi trận bão về

Đêm
làng nằm nghe biển gọi
sóng ì oạp giấc mơ
mẹ tôi bạc đầu sau những đêm đợi biển
đợi bình minh đến
đôi mắt trũng sâu vị muối mặn mòi

Những con còng con cáy quê tôi
có phải hóa thân từ những kiếp người ngư phủ
phải quá yêu quê mà đầu thai chuyển kiếp
để được muôn đời lặn lội với quê hương

Làng là mảnh lưới trăm năm
cha ông phơi nhòai bên mép biển
những mái nhà hình mắt lưới
nồng ngái vị cá vị cua

Hàng phi lao rạp mình già nua
nửa dạt phía làng, nửa kia trườn ra biển
như cha ta đã từng vật lộn
một đời người biển già bấp bênh

Mỗi sáng bình minh mỗi tối gió lên
những cánh bướm quê
lại giông hồn làng ra khơi vào lộng
lại ấm áp cá tôm những khoang thuyền ước vọng
như sóng biển bao đời thao thiết vỗ ru quê.

(Theo Tạp chí Văn nghệ Quân đội, Tháng 8 năm 2025, tr.72-73)

* Chú thích: Tác giả Nguyễn Doãn Việt sinh năm 1979, quê ở Hà Tĩnh. Tác phẩm đã xuất bản gồm: Lửa truyền sinh (NXB Hội Nhà văn, 2022); Khát (NXB Hội Nhà văn, 2025).

Câu 1. Nghị luận xã hội (4,0 điểm)

Thời gian gần đây, nhiều địa phương đã phải trải qua thiên tai nặng nề và cả nước đang nỗ lực khắc phục mọi khó khăn. Kết nối với ý thơ trong khổ cuối bài thơ *Quê biển* của tác giả Nguyễn Doãn Việt, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận với chủ đề: *Giá trị của yêu thương và hi vọng trên hành trình vượt qua bão giông.*

Câu 2. Nghị luận văn học (6,0 điểm)

Bàn về thơ, nhà nghiên cứu Hà Minh Đức cho rằng:

Thơ ca chấp nhận nhiều sắc thái của ngôn ngữ với tinh thần đó là tiếng nói thẳm sâu và sinh động của cuộc sống.

(Theo *Thơ và mấy vấn đề trong thơ Việt Nam hiện đại*, Hà Minh Đức, NXB Giáo dục, 1998, tr.370)

Hãy viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của anh/chị về ý kiến trên qua việc phân tích bài thơ *Quê biển* của tác giả Nguyễn Doãn Việt.

----- Hết -----

(Thí sinh không sử dụng tài liệu, giám thị không giải thích gì thêm)

Họ và tên thí sinh:.....Số báo danh:.....

Giám thị số 1:.....Giám thị số 2:.....

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích:

Nhìn lại một chuỗi những sự kiện đã tạo ra nguồn cảm hứng cộng đồng lớn lao: chức vô địch Đông Nam Á của Đội tuyển Việt Nam, huy chương vàng bắn súng Olympic của xạ thủ Hoàng Xuân Vinh, huy chương Fields danh tiếng của Giáo sư Ngô Bảo Châu... chúng ta có quyền tin rằng, sau những sự kiện này rồi sẽ còn có những sự kiện tương tự khác, từ đó sẽ tiếp tục sinh ra những nguồn cảm hứng xã hội ghê gớm khác. Có người báo những nguồn cảm hứng như thế giống như những liều "doping cần thiết" cho tinh thần xã hội. Tôi không thích khái niệm "doping", vì doping chỉ tạo ra những sự thăng hoa, bùng nổ nhất thời. Điều quan trọng cần hướng đến là phải tìm cách sử dụng và tận dụng nguồn cảm hứng để tạo ra những giá trị căn cơ.

Một con người, một dân tộc mà không có được những nguồn cảm hứng vạm vỡ là một thiệt thòi. Nhưng có nguồn cảm hứng mà không thể tìm cách biến nó thành giá trị thì đây vừa là một sự lãng phí với mình, vừa là một thiếu sót với những người đã nhọc công tạo nên nguồn cảm hứng!

(39 câu hỏi dành cho người trẻ, Phan Đăng, NXB Kim Đồng 2021, trang 301)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (2,0 điểm) Phân tích tác dụng của việc sử dụng bằng chứng trong đoạn trích trên.

Câu 2 (2,0 điểm) Đoạn trích gợi anh/chị nhớ tới sự kiện nào của dân tộc mang cảm hứng cộng đồng lớn lao trong thời gian gần đây? Trình bày ngắn gọn ý nghĩa của sự kiện đối với anh/chị.

II. VIẾT (16,0 điểm)

Câu 1 (6,0 điểm)

Từ góc nhìn của người trẻ, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận chia sẻ suy nghĩ về chủ đề:

Biến nguồn cảm hứng thành giá trị.

Câu 2 (10,0 điểm)

ĐÊM LÀNG TRỌNG NHÂN (trích)

Sương Nguyệt Minh¹

(Lược đoạn đầu: Người Mỹ đi qua cuộc chiến tranh ở Việt Nam không cắt nghĩa được vì sao họ là kẻ chiến bại. Phải chăng họ không hiểu được Việt Nam, người Việt Nam? Để trả lời câu hỏi đó, Giôn Mắc Cơ quyết định tham gia đoàn nhà văn cựu chiến binh Mỹ sang thăm Việt Nam. Nhà văn Lê Xuân, một cựu chiến binh đã từng có mặt ở miền Đông trong những ngày khói lửa, được giao nhiệm vụ hướng dẫn Giôn Mắc Cơ và đồng nghiệp đến những chiến trường xưa. Anh đưa cho Giôn Mắc Cơ một quyển tạp chí văn nghệ: "Ông hãy đọc truyện ngắn này đi, sẽ hiểu về con người Việt Nam".

Truyện kể lại việc Trường trở về làng sau 6 năm chiến tranh kết thúc, dù hình ảnh cha, mẹ, vợ lúc nào cũng đau đáu, khắc khoải trong tim. Lí do vì Trường bị thương, khuôn mặt "đã chết", thô ráp, xù xì, khiến người làng, thậm chí cả cha và vợ (Thương) đều không nhận ra. Anh nhận là bạn cùng chiến đấu của Trường, ở lại ăn cơm, ngủ cùng cha, hiểu cha mẹ mong đợi mình về. Đêm ấy, Trường trần trọc không ngủ, vui buồn lẫn lộn, xót xa trước người vợ xinh đẹp, tảo tần, thùy chung... Sau những giằng xé nội tâm, sáng hôm sau, anh quyết định ra đi).

Trời sắp sáng.

Trường bừng tỉnh. Anh vận ngọn đèn ở bàn to lên. Không thấy bố đâu. Nhà vắng lặng. Qua ánh đèn thấp thoáng, Trường bắt gặp mình trong gương: nham nhở, gồ ghề, méo mó, mất cảm giác. Một khuôn mặt biến dạng đến nỗi Trường cũng không nhận ra nổi mình nữa. Anh điên tiết ném luôn chiếc gương xuống đất. Mảnh kính vỡ vụn, sắt nhọn rắc trên nền nhà. Ông Trần từ ngoài sân đi vào thấy Trường đang ngồi thẩn thờ. Ông hỏi:

- Chú nhớ tay à? Không sao đâu, gương vỡ lại lành, chú đừng ngại.

Trường cúi xuống soi đèn nhật từng miếng kính vỡ:

¹ Đại tá, nhà văn Sương Nguyệt Minh tên khai sinh là Nguyễn Ngọc Sơn, sinh năm 1958. Văn ông nhẹ nhàng, tình tế, sâu lắng, thấm thía nỗi đau về số phận con người. Truyện *Đêm làng Trọng Nhân* in lần đầu trong tập truyện ngắn cùng tên, xuất bản năm 1998 (NXB Quân đội Nhân dân).

- **Bố dậy sớm nữa à?** - Anh hỏi.
- **Hôm nào rồi cũng thế.** Chủ đêm qua chắc không ngủ?
- Con lạ nhà.

Phía đằng đông trời rạng dần. Trường thu xếp ba lô.

- Chưa rõ mặt đường, chú ạ!

- **Bố ơi!** Con phải đi trước lúc trời sáng cho kịp tàu. Cho con gửi lời chào mẹ, chào o Thương. Chắc o Thương đang nghỉ.

- Lúc này nấu cơm dưới bếp, nó bảo chỉ có bà nhà tôi là giữ được chú ở lại. Nó sang nhà giáo Mười mượn xe đạp đi làng Quỳnh đón bà ấy rồi. Tôi nói thế này không phải chứ. Tôi thấy dáng đi của chú rất giống thằng Trường nhà tôi.

- Có thể bố quá nhớ anh Trường đó thôi. Con chẳng hiểu răng. Đêm ni cứ như ở nhà mình.

- Từ lúc hết men rượu, tỉnh dậy đến giờ tôi thấy lạ lắm. Hay chú cho tôi đi với.

- Lần này, con phải về bệnh viện điều trị phẫu thuật. Chào bố. Bố cho con đi. Sáng rõ là con không thể đi được. Lỡ hết việc...

Biết không giữ được Trường, ông Trần buồn hẳn:

- **Chú ơi!** Dù thằng Trường thế nào đi nữa thì cũng cứ về đây nhé. Bố mẹ và con Thương đều mong như vậy. - Ông Trần khóc.

- Vâng! **Bố ơi!** Nhất định con sẽ về.

Lòng Trường thất lại. Thế là anh cũng không gặp được mẹ. Trường lén lấy tay lau nước mắt. Anh bước ra khỏi nhà mình. Bố anh đứng cầm đèn, quét nước mắt nhìn theo. Anh bước đi như trốn chạy. Trước mặt anh trời rạng sáng.

Giôn Mắc Cơ bỏ quyển tạp chí đùng đây, ông châm một điếu thuốc nữa rồi trầm ngâm đi lại trong phòng. "Ông cảm thấy thế nào thưa ông?" - Nhà văn Lê Xuân hỏi. "Thú thật!" - Giôn nói - "Tôi thấy mình như người linh trở về sống trong một đêm thời hậu chiến". "Thế thì mời ông đọc nốt đoạn kết".

Trời rạng hẳn.

Con tàu hòa xinh xịch nhả khói cuộn cuộn. Nó hú còi dài giống già rồi đột ngột rùng mình từ từ chuyển bánh. Trường ngẩn ngơ. Thế là đã qua một đêm ở nhà, ở làng Trọng Nhân. Từ nay anh sẽ sống ra sao nhỉ? Đến bao giờ anh lại trở về nhà gặp mẹ?

Trường nhìn qua ô cửa sổ tàu. Ba bóng người đang chạy từ làng Trọng Nhân ra ga Gành. Người còn trẻ chạy trước khá xa, hai người già chạy sau. Thình thoảng vấp ngã, họ lại đứng lên chạy tiếp. Trường cắn chặt môi cho khỏi khóc, ngực dềnh lên, anh vớ lên giá hành lý. Xổn xang, tần ngần, tay anh nắm chặt quai ba lô và do dự...

Giôn Mắc Cơ buông quyển tạp chí. Ông gục đầu xuống bàn thà hồn mình vào cái đêm làng Trọng Nhân. Nhà văn Lê Xuân sốt ruột hỏi: "Ông thấy thế nào thưa ông!". Giôn Mắc Cơ ngẩng mặt lên trầm tư: "Các ông đã đi qua cuộc chiến tranh bằng chính tâm hồn của các ông, tâm hồn con người Việt Nam. Bây giờ tôi mới cần nghĩa được vì sao nước Mỹ thua. Bởi nước Mỹ không bao giờ có được một đêm như vậy: Đêm làng Trọng Nhân."

(Tập truyện ngắn *Người ở bến sông Châu*, Suong Nguyệt Minh, NXB Phụ nữ 2016, trang 266 - 269)

Anh/chị hãy viết bài văn nghị luận phân tích, đánh giá đoạn trích trên. Từ đó, bình luận về ý kiến của nhà thơ Nguyễn Quang Thiều: **"Văn học" là bộ hồ sơ quan trọng nhất và tin cậy nhất về những vẻ đẹp lương tri và khát vọng chân chính của một dân tộc**.

(Lời phát biểu của nhà thơ Nguyễn Quang Thiều - Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam - trong Lễ kí kết hợp tác giữa Hội Nhà văn Việt Nam và Học viện Văn học Pakistan, ngày 15/10/2024)

HẾT

- Thí sinh không được sử dụng tài liệu;

- Giám thị không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh: Số báo danh:

Chữ kí của Giám thị 1: Chữ kí của Giám thị 2:

ĐỀ CHÍNH THỨC
(Đề thi có 01 trang)

Môn thi: Ngữ văn
Thời gian làm bài: 180 phút
Ngày thi: 15/01/2026

Câu 1. Nghị luận xã hội (8,0 điểm)

Vào mỗi khúc quanh của cuộc đời mình, tôi đã tìm đường để rồi chẳng thấy. Suốt cuộc đời tôi đã mẫn mò, giống như kẻ khiếm thị lại phải đi trong cảnh sương mù. Nhưng rồi mãi về lúc cao tuổi, mình mới hiểu được rằng chẳng bao giờ mình sẽ tới, vì cuộc đời, trên bản chất, phải là một cuộc hành trình dài vô tận. Di đường nào rồi cũng có thể thành công, chọn lối nào rồi cũng có khả năng đạt hạnh phúc, vì hạnh phúc hay thành công không tùy thuộc vào con đường ta đi, mà vào tâm trạng tự tại của ta cũng như vào những giá trị mà chúng ta gieo ngay trên những nẻo đường đã đi qua.

(Phan Văn Trường, *Một đời như kẻ tìm đường*, NXB Trẻ, 2024, tr. 34)

Từ chia sẻ trên, anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của mình về vấn đề tâm trạng tự tại và gieo những giá trị trên hành trình kiếm tìm hạnh phúc của con người.

Câu 2. Nghị luận văn học (12,0 điểm)

Bản vẽ văn học, Trần Đình Sử quan niệm: *Tư tưởng nghệ thuật là tư tưởng "toát ra" từ hình tượng, từ tình huống, chi tiết được thể hiện trong tác phẩm*.

(Trần Đình Sử, *Lí luận và phê bình văn học*, NXB Hội Nhà văn, 1996, tr. 147)

Bằng trải nghiệm văn học, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận làm sáng tỏ quan niệm trên.

----- Hết -----

ĐỀ CHÍNH THỨC

Môn thi: NGŨ VĂN - BẢNG A

Thời gian: 150 phút, không kể thời gian phát đề

(Đề có 02 trang)

Đọc văn bản

MỘT CẢNH THU MUỘN

Nguyễn Tuân

Lược phần đầu: Gia đình cụ Thượng vốn nền nếp nho phong, xem trọng chữ nghĩa thánh hiền, tuy gia cảnh sa sút nhưng vẫn luôn gìn giữ những phong tục cổ truyền như chơi thủy tiên, thưởng trà,... Để chuẩn bị tết Trung Thu cho cháu nội (Ngô Lang), cụ và con trai (Cử Hai) quyết định làm chiếc đèn xè rãnh "Ngô vương cụ gián nạp Tây Thi".

Công việc chẳng có gì, vậy mà cũng mất đến hơn mười hôm. Ông Cử Hai tìm những mẫu nến bạch lạp rất to cháy còn thừa lại trên đầu các đèn nến thiếc Sông Ngâu nơi bàn thờ. Và đi lục lọi thêm những mẫu khác nữa trong tủ để cho nó đủ. Mẫu nến của những kỳ giỗ xa xôi còn lại, vẫn chưa mất hết hẳn những giọt nước mắt sấp của những ngày hương đèn năm trước. Ông Cử Hai đem đốt cháy và hợp thành được một tảng sáp lớn. Ông chuốt quân đèn xè rãnh⁽¹⁾ và lấy sáp này làm cốt cho quân. Cũng may mà những mẫu sáp thừa kia đủ dùng, chứ không thì cũng hơi rầy vì cái khoản vật liệu này. Độ này nhà túng lắm, mọi việc mua bán đều phải lấy sự tiết kiệm làm đầu. Đã hay rằng ông huyện Thọ Xương vẫn có đưa ra luôn để cấp thêm vào việc chi tiêu trong nhà, nhưng ông Cử Hai vẫn lấy thế làm phiền.

Thế là tạm xong được mấy cái cốt hình người. Bây giờ mới bắt đầu làm đến đầu người, mặt người. Thằng Ngô Lang ngồi chồm hồm bên cạnh bố, hỏi luôn miệng:

- Tại sao cái mặt này cậu để trắng, cái mặt khác lại có hai chấm đỏ và cái mặt kia cậu lại bôi đỏ hết cả đi?

Cụ Thượng đang ngồi lấy mụn lụa xanh đỏ bó thành áo xiêm cho quân sấp, cười và bảo:

- Cháu đừng có nghịch thì chóng có đèn chơi. Mặt trắng là quan văn. Mặt đỏ là quan võ. Những người trung thân nghĩa sĩ cũng đều mặt đỏ cả. Người phản nịnh thì mặt trắng mốc có điểm mấy vệt đỏ nhờ nhờ.

Ngô Lang ngồi như nghĩ, chỉ vào lũ mặt người:

- Thế ra ông làm cho cháu một cái đèn có cả người nịnh và người trung, quan văn và quan võ đấy à. Sao ông không cho quân đèn mặt đỏ tất cả đi?

Ông Cử Hai để công nhiều nhất khi gọt đầu người bằng mai cá mực, gọt đến mặt Phạm Lãi và Tây Thi. Nàng Tây Thi phải có khôn mặt đẹp, đó là lẽ tất nhiên. Nhưng nghĩ đến cái thú vị của một đời người như lúc Phạm Lãi dấn bỏ lại sau mình cả một cái giàu sang nhất thì, đi chu du ngũ hồ, nghĩ đến phút ấy trong cái sinh bình một người cổ tích, ông Cử Hai cũng làm luôn cho Phạm Lãi một cái mặt rất đẹp, cấy vào đấy một bộ râu năm chòm đen nhánh. Ngô Lang cũng tỏ ý thích cái đầu Phạm Lãi và cả cái đầu nàng Tây Thi nữa.

Cái đèn xè rãnh đã hoàn thành. Cái tán đèn xè rãnh to quá. Phải thấp đến mười con bác nơi đĩa dầu sò, cái sức mạnh của lửa mới quay chạy được tán đèn. Ngày đầu tháng tám, ông Cử Hai đem đèn ra thử.

Có người học trò cũ ở Sơn Tây về qua Hà Nội, biết ông Cử Hai có con, đem đến biếu thầy học cũ một cái bánh dẻo mặt trắng, mặt bánh to một thước, thế nào lại nhắm ngay vào giữa hôm ông Cử Hai thử đèn xè rãnh. Ông bày đèn ra sân, đốt hết cả mười con bác cháy sáng. Ông bày luôn ra sân bộ đồ trà, mời Cụ Thượng ra ngồi vào cái ghế đầu đã để sẵn trước đèn. Cụ Thượng ngồi, ăn bánh, uống nước và trịnh trọng như một người được mời tới để định giải thưởng cho đèn xè rãnh. Rồi cả nhà, mỗi người một miếng, trông vui vẻ lạ. Vui nhất là Ngô Lang. Cả đến con Tể Tâm bé tí mà cũng ăn được hai mảnh bánh mặt trắng.

Quân đèn bắt đầu diễn vòng đầu. Mặt trước đèn có nền soi vào, sáng như một sân khấu rạp tuồng. Thuyền Tây Thi từ từ tiến vào sân khấu. Lúc nằng vào được đến phần ba lòng sân khấu, lướt qua chiếc thuyền Phạm Lãi, động đến cái máy gạt thứ nhất ở góc trái đèn, thì thuyền của Phạm Lãi quay vào trong và lẩn mất. Nằng Tây Thi vẫn xuôi trên sông Ngô rồi tiến vào nội phận đất Ngô. Cái máy gạt ở góc phải cổ đèn động đánh xịch một cái, thì trên hòn núi giả sơn làm bằng giấy trang kim đốt đèn, Ngũ Tử Tư bắt đầu ôm lấy Phù Sai với cái dáng điệu của người tôi trung hết sức ngăn chừa. Nhưng dưới chân giả sơn, cái người ninh thần là Thái Tê Bá Hy đã đon đả đi gần lại thuyền Tây Thi, giơ tay ra như đón lấy. Trên cái núi giấy, hai hình tôi và chúa kia vẫn cứ động như ban nãy, một người tỏ vẻ can ngăn, một người ra bộ không chịu nghe. Thuyền Tây Thi dưới này, đi sâu mãi vào đất Ngô và khuất. Vậy là đủ một vòng đèn xẻ rãnh.

Ngô Lang nhảy lên mà cười. Cái đèn này là của riêng nó để bày cỗ ngày rằm. Con Tố Tâm khoa mãi hai chân và hai tay có khóa bạc, và như muốn sà xuống chỗ đèn sáng. Rồi nó khóc. Mợ Cừ Hai bảo chồng: - Hay là làm cho mỗi đứa một cái. Càng đông đèn, cỗ càng vui. Giữa mâm cỗ, bày một con gà uốn hình ông Lã Vọng. Ngô Lang đã có đèn xẻ rãnh. Giờ làm cho con Tố Tâm một chiếc đèn kéo quân, cho nó khác đi.

Ngay ngày hôm sau ông Cừ Hai lại túi bụi vào việc làm đèn kéo quân. Ông đã đem một tập sách thơ cũ ra, lật mắt mấy cái bìa sơn cây, cắt bìa ra, ghép hai mảnh bìa làm một, dán lại làm hình người. Tố Tâm thì chỉ chơi đến đèn kéo quân thôi. Nhưng dù sao, ông Cừ Hai cũng để hết công phu vào việc làm đèn. Chiếc đèn kéo quân của con Tố Tâm, đến hôm bày cỗ rằm, cũng còn hơn các bàn cỗ nhà khác ở chỗ nó có những hai chiếc tán kia, mỗi cái tán ăn vào một đĩa đèn, một tán xoay vòng theo chiều thuận, một tán xoay theo vòng nghịch. Đèn chạy, hai vòng quân, một vòng trảy đi, một vòng trảy về, vui mắt lạ. Lại còn đèn cá và thiềm thừ⁽²⁾ nữa.

Mợ Cừ Hai ngâm sẵn một vại ốc và bừa những quả bưởi rất khéo, cốt giữ nguyên vẹn làn vỏ, trở vào vỏ những hình trám thủng, để hôm sau con nó cắm vào trong vỏ bưởi những cây nến hạt bưởi khô, thấp lên rồi tha hồ mà lăn tròn cái thứ đèn củ ấy trên mặt đất.

Ông Cừ Hai tìm lên vùng Hồ Tây đặt rượu sen thứ có tắm.

Chưa bao giờ cái tết Trung Thu nhà ông Cừ Hai nhộn nhịp đến thế.

(Vang bóng một thời, NXB Hội nhà văn, 2024, tr.135-153)

Chú thích:

⁽¹⁾ Đèn xẻ rãnh: là một loại đèn kéo quân đặc biệt, được chế tác tinh xảo, có cấu trúc phức tạp với nhiều rãnh và mô hình chuyên hướng. Các rãnh dùng để đặt mô hình, hình nộm chân vật lịch sử như Ngô Phù Sai, Ngũ Tử Tư, Phạm Lãi, Tây Thi,...

⁽²⁾ Thiềm thừ: mái nhà chia ra trên thềm.

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (8,0 điểm)

Từ vẻ đẹp của đèn kéo quân trong câu chuyện, kết nối với trải nghiệm cuộc sống, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận với chủ đề: Ngon đèn dân lối cuộc đời tôi.

Câu 2 (12,0 điểm)

Bàn về tác phẩm văn học, có ý kiến cho rằng: Tác phẩm nghệ thuật chỉ đẹp, tức là có giá trị nghệ thuật khi nó thể hiện chân thực đời sống trong mọi biểu hiện thâm mĩ của nó [...], thể hiện được sự phong phú về tinh thần của cá nhân con người. biểu hiện cầu đẹp

(Từ điển thuật ngữ văn học, Lê Bá Hán, Trần Đình Sử, Nguyễn Khắc Phi, NXB Đại học quốc gia Hà Nội, 2000, tr. 35)

Lại có ý kiến: Cái đẹp có thể thoát ra từ bản thân hình thức nghệ thuật của tác phẩm.

(Lí luận văn học, Phương Lưu, Trần Đình Sử, Nguyễn Xuân Nam, Lê Ngọc Trà, La Khắc Hòa, Thành Thế Thái Bình, NXB Giáo dục, 2002, tr. 157)

Qua truyện ngắn Một cảnh thu muộn (Nguyễn Tuân) và trải nghiệm văn học của bản thân, anh/chị hãy trình bày quan điểm về các ý kiến trên.

--- HẾT ---

Thí sinh không được phép sử dụng tài liệu. Giám thị không giải thích gì thêm

Họ và tên thí sinh.....Số báo danh.....

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

(Đề thi có 02 trang, gồm 02 câu)

Môn thi: NGỮ VĂN
Thời gian làm bài: 180 phút

Câu 1. (8,0 điểm)

Con người đang sống trong thời đại công nghệ, khi mọi thứ thay đổi chóng mặt, điều đó đòi hỏi chúng ta phải linh hoạt trong cách tư duy để bắt kịp xu hướng toàn cầu. Hay nói cách khác, chúng ta cần có một tư duy mở để đón nhận và khai phá kiến thức mới,...

(Nguyễn Anh Dũng, Tư duy mở, Nhà xuất bản Dân trí, 2024, tr.11)

Từ gợi dẫn trên, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận bàn về vấn đề: Tư duy mở của người trẻ trong cuộc sống hiện nay.

Câu 2. (12,0 điểm)

Nhà văn muốn truyền được tiếng người vọng tới lòng bạn đọc để (thức dậy tiếng người trong họ. "Người đọc người thương nhau" (Chế Lan Viên) trong cùng tiếng người. Văn chương không làm thức giấc được ở người đọc tiếng người cộng hưởng, lan tỏa, không là văn chương.

(Theo Tiếng người trong văn, Nguyễn Xuân Khánh, Nhà xuất bản Phụ nữ Việt Nam, Hà Nội, 2021, tr. 11)

Anh/chị hiểu nhận định trên như thế nào? Bằng việc phân tích văn bản dưới đây, hãy làm sáng tỏ điều đó.

Trái tim hổ

Ngày ấy, ở Hua Tát có một cô gái tên Pùa. Sắc đẹp của nàng khắp các nương không ai bì kịp, da trắng như trứng gà bóc, tóc mượt và dài, môi như son đỏ. Chỉ khổ một nỗi là Pùa bị liệt hai chân, suốt năm suốt tháng nằm một chỗ.

Hồi xảy ra chuyện này Pùa mười sáu tuổi. Tuổi mười sáu là tuổi của mùa xuân, của tình yêu. Tình yêu có thể có nhiều nhưng mà mùa xuân thiếu nữ lại chỉ có một. Năm mười sáu tuổi là tháng đầu của mùa xuân, đến mười chín tuổi thì có khi đã sang mùa thu rồi (...)

Năm ấy, Hua Tát sống trong mùa đông khủng khiếp. Trời trở chứng, cây cối khô héo vì sương muối, nước đóng thành băng. Mùa đông ấy, trong rừng Hua Tát xuất hiện một con hổ dữ. Hổ rình rập suốt ngày đêm quanh bản. Bản hoang vắng hẳn, không ai dám ra nương ra rẫy. Buổi tối, chân các cầu thang được rập rào gai kỹ lưỡng, các cửa nhà đóng chặt. Sáng sáng, thấy vết chân hổ vòng quanh từng ngôi nhà một. Cả bản sống trong nơm nớp lo âu.

Người ta đồn con hổ có trái tim khác thường, trái tim nó chỉ bằng hòn sỏi và trong suốt. Trái tim ấy là bùa hộ mệnh, cũng là vị thuốc thần. Ai có trái tim ấy sẽ được may mắn, giàu sang suốt cả cuộc đời. Trái tim ấy nếu đem ngâm rượu sẽ chữa được mọi thứ bệnh hiểm nghèo. Liệt chân như Pùa, uống thứ thuốc ấy cũng sẽ khỏi được.

Tin đồn như con chim cất truyền khắp thung lũng. Ở bếp lửa, sân quán, dưới suối, trên nương, đâu đâu người ta cũng nói về trái tim hổ. Tin đồn bay xuống cả vùng đồng bằng của người Kinh, bay lên cả đỉnh núi cao của người H'mông. Tin đồn bao giờ cũng thế, qua miệng của những kẻ ngu dốt thì quái lạ thay, thường thú vị hơn qua những con người từng trải.

Có rất nhiều người đi săn con hổ. Có người Thái, người Kinh, người H'mông... Người thì muốn săn hổ để lấy trái tim làm bùa hộ mệnh, người thì muốn lấy trái tim hổ làm thuốc. Trách họ thế nào? Đời người ta, ai đã chẳng từng săn đuổi bao nhiêu phù du?

Trong đám thợ săn, đông nhất là đám con trai bản Hua Tát. Họ muốn lấy được trái tim hổ để về chữa bệnh cho Pùa.

Việc săn hổ kéo dài gần hết mùa đông. Nhưng, như có phép lạ, con hổ tinh khôn biết tránh những nơi người ta phục nó. Những người đi săn bị nó săn lại. Hơn mười người chết vì con hổ dữ. Tiếng khóc than lẫn với tiếng gió hú dài âm âm trong bản. Người ta nản chí dần, số người đi săn rụng nhanh như bùa chín cây, cuối cùng chỉ còn một người. Người ấy là Khó.

Khó là trai bản Hua Tát. Chàng mồ côi cha mẹ, sống như con đon con đim. Con đon, con đim sống lùi thui, đi con đường riêng, ăn uống thế nào không ai biết được. Khó chẳng bao giờ tham dự những cuộc tụ tập, hội hè ở bản. Phần vì Khó nghèo, phần vì thấy xấu trai. Chàng bị đậu mùa, mặt rỗ chàng chít. Người Khó dị dạng: hai tay dài chắm đầu gối, đôi chân khằng khiu lúc nào đi cũng như chạy. Con đon, con đim có đi bao giờ?

Thấy Khó đi săn nhiều người ngạc nhiên. Người ta lại càng ngạc nhiên thấy Khó săn hổ không phải để lấy bùa phép may mắn cho chàng mà để lấy thuốc về chữa cho Pùa. Đêm đêm, họ thấy Khó đứng dưới chân sàn nhà Pùa chờ đàn như kẻ si tình, cũng giống như tên ăn trộm.

Người bản Hua Tát không biết Khó đi con đường nào tìm vết hổ. Đường của con đon, con đim hổ cũng không biết. Con hổ thấy sự nguy hiểm. Nó thay đổi chỗ ở, thay đổi đường đi. Khó và con hổ săn nhau từng giờ...

Một đêm, người ta đang ngồi kể chuyện ở sàn nhà Pùa thì nghe thấy tiếng súng nổ. Tiếng súng kíp âm như tiếng sấm. Có tiếng hổ gầm dữ dội vang trong khe núi.

Hổ chết rồi! Đúng Khó bắn chết hổ rồi! Cả bản kinh hoàng xôn xao như rừng gặp bão. Người ta reo hò. Nhiều người vừa reo vừa trào nước mắt. Trai bản đốt đuốc lên rừng tìm Khó.

Gần sáng người ta mới tìm thấy Khó và xác con hổ đã chết. Cả hai lăn xuống vực sâu dưới suối. Khó bị gãy lưng, mặt chàng đầy vết cào cấu của hổ. Con hổ bị bắn toác đầu. Viên đạn bắn gần xé rách trán hổ xuyên vào tận óc.

Nhưng, điều kỳ lạ nhất là ngực con hổ đã bị rạch đi, trái tim của nó không còn đấy nữa. Vết rạch bằng dao còn mới, máu bết hai bên vết rạch chảy ròng ròng, sủi thành bọt như bong bóng. Đã có kẻ nào đánh cắp trái tim con hổ!

Tất cả trai bản Hua Tát lặng im, cúi gầm mặt xuống. Họ hổ thẹn, căm giận, chua xót.

Hơn mười người chết trong mùa đông ấy vì con hổ dữ. Thêm hai người nữa chết dần sau câu chuyện đó. Hai người ấy là Pùa và Khó...

Người bản Hua Tát đã chôn con hổ ngay chỗ nó chết. Không ai nhắc lại huyền thoại về sự mâu nhiệm của trái tim hổ. Người ta đã quên nó đi như quên bao điều cay đắng xảy ra trên thế gian này. Điều ấy cũng cần.

Còn nhớ chuyện ấy, bây giờ có lẽ chỉ rất ít người.

(Trích *Những ngọn gió Hua Tát* - Mười truyện trong bản nhớ - Nguyễn Huy Thiệp - Nhà xuất bản văn học, 2001, tr. 315-319)

Chú thích: Nguyễn Huy Thiệp (1950-2021), quê ở thành phố Hà Nội, là một cây bút xuất sắc của nền văn học Việt Nam hiện đại, đặc biệt là giai đoạn sau năm 1986. Các tác phẩm tiêu biểu: *Tướng về hưu* (tập truyện ngắn, 1987), *Những ngọn gió Hua Tát* (tập truyện ngắn, 1989),... Đặc điểm truyện ngắn của ông: thể hiện cái nhìn sắc lạnh về hiện thực và lịch sử; bút pháp cô đọng, dồn nén; ngôn ngữ giàu tính đối thoại, thể hiện được sự phức tạp, bí ẩn của đời sống.

----- HẾT -----

- Thí sinh không được sử dụng tài liệu.
- Giám thị không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh:.....Số báo danh:.....

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HUNG YÊN

ĐỀ CHÍNH THỨC
(Đề gồm có 02 trang)

KỶ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI CẤP TỈNH THCS
NĂM HỌC 2025 - 2026
Môn thi: NGỮ VĂN
Thời gian làm bài: 150 phút, không kể thời gian giao đề

I. PHÂN ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc bài thơ sau:

Giấc mơ

Trương Anh Tú

Tôi hóa tôi thành giọt nước
thân tôi thấm vào cỏ cây
tôi chảy cùng sông, cùng suối
biển xa tôi sóng đêm ngày

Tôi hóa tôi vào bóng đêm
lặng im tôi hóa sao trời
sáng lên tôi qua đêm tối
những vì sao thức trong tôi

Tôi hóa tôi thành chiếc khóa
một ngày tôi mở tôi ra
mở bao giấc mơ im khóa
tôi mở tôi với thật thà

Tôi hóa tôi thành hạt thóc
nắng mưa tôi âm tay người
chất chiu bao mùa trong đất
mầm xanh tôi mọc trong tôi.

khát vọng
li tị.

(Tập chí Văn nghệ quân đội, số 1062, tháng 6 năm 2025)

Thực hiện các yêu cầu:

- Câu 1. (1,0 điểm) Em hiểu như thế nào về hình ảnh thơ tôi mở tôi ra trong khổ thơ thứ hai?
Câu 2. (1,0 điểm) Hãy tìm một bài học cuộc sống được gợi ra từ khổ thơ cuối.
Câu 3. (1,0 điểm) Nêu tác dụng của biện pháp tu từ ẩn dụ được sử dụng trong câu thơ những vì sao thức trong tôi.
Câu 4. (1,0 điểm) Qua bài thơ, em thấy nhân vật tôi là người như thế nào?

II. PHÂN VIẾT (16,0 điểm)

Câu 1. (6,0 điểm)

Từ bài thơ Giấc mơ của Trương Anh Tú trong phần Đọc hiểu, hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 400 chữ) trình bày suy nghĩ về cách để vượt qua giới hạn của bản thân.

Câu 2. (10,0 điểm)

L. Tôn-xtôi cho rằng: Những tác phẩm thú vị nhất về thực chất là những tác phẩm mà trong đó dường như tác giả cố gắng giấu quan điểm của mình, nhưng đồng thời lại thường xuyên trung thành với nó ở khắp nơi mà nó hiện diện.

Em hiểu ý kiến trên như thế nào? Hãy làm rõ quan điểm của nhà văn Nguyễn Quang Thiều được gửi gắm qua nhân vật người cha và nhân vật tôi trong đoạn trích sau:

Tóm tắt phần trước: Người mẹ bỏ chồng và hai đứa con để lên thành phố theo người khác. Cha ở lại cùng hai chị em. Người cha buồn bực, đêm nào cũng uống rượu say và đánh con gái. Sáng ra, khi tỉnh rượu, không nhớ gì, người cha lại hỏi con vì sao lại bị thương. Rất nhiều lần, con gái vẫn không nói ra sự thật. Đoạn trích sau kể về lần cuối.

[...] Tối tối, uống rượu say, cha tôi chửi mẹ và lại dùng cán chổi đánh tôi. Khi cha đánh không bao giờ tôi bỏ chạy. Hai tay tôi ôm lấy đầu để cho cha đánh. Đánh tôi xong, cha lại dậy sớm ra bến xe. Rồi cha tôi trở về nhà khi trời xẩm tối. Khi tôi xới cơm cho cha, cha tôi nhìn cánh tay tôi và lại hỏi:

- Tay con làm sao thế?
Tôi tìm mọi lí do để nói dối cha. Tôi không bao giờ muốn nói với cha rằng: những vết
tim trên tay tôi là do cha đánh. Có một lần bị cha hỏi, tôi cuống quá, vội nói:

- Thành Tuấn đánh.

Cha tôi dần bắt cơm và gắp lên:

- Sao mày đánh chị như thế, hả Tuấn? Ai tắm rửa cho mày? Ai nấu cơm cho mày? Ai ru mày ngủ?

Thành em tôi bị mắng oan, òa khóc. Đến khi đã ngủ tôi vẫn nghe tiếng nấc của em tôi.

Nhưng đến một lần cái cần chổi đánh trúng khớp cổ tay tôi. Cổ tay tôi bị bong gân sưng vù. Tôi không thể nào giấu cha được. Buổi tối trong bữa ăn, tôi không xới nổi bát cơm cho cha. Cha nhìn tôi hỏi:

- Tay con làm sao thế?

Tôi òa khóc. Lần đó, tôi không sao kìm được.

- Cha ơi! Con đau lắm.

- Làm sao thế? Cha tôi hoảng hốt - Ai đánh con? Đứa nào đánh con?

- Cha không đánh con - Tôi nức nở - Cha không đánh con.

- Đứa nào đánh? Cha tôi quát - Nói ngay, tao sẽ đập chết nó. Đứa nào?

Nghe cha hỏi vậy, tôi càng khóc to. Tôi khóc không phải vì đau đớn. Tôi khóc vì tủi thân.

Tôi khóc vì cái giọng xót xa của cha tôi.

- Không nói đứa nào đánh mày thì tao đánh mày.

- Cha đừng đánh con nữa, đừng đánh con nữa.

Người cha tôi run lên. Mắt cha tôi đỏ hoe. Cha ôm tôi vào lòng. Hơi thở và vòng tay ấm áp của cha tôi làm tôi thêm tủi. Tôi khóc và nói:

- Đêm nào say rượu cha cũng đánh con bằng cái chổi kia kia. Nhưng con không nói với cha vì con sợ cha buồn thêm. Con có lỗi cha cứ đánh con, nhưng cha đừng uống rượu nữa.

Tôi thấy cha tôi rùng mình. Và cha tôi khóc. Tiếng khóc của cha tôi như tiếng "u... u" kéo dài trên đầu tôi bất tận.

Gần sáng tôi tỉnh giấc. Căn nhà vẫn sáng đèn. Tôi thấy cha tôi ngồi im phắc. Tôi rời giường đến bên cha. Tôi ôm lấy cổ cha:

- Cha hết rượu uống rồi ư?

Cha tôi lắc lắc đầu, cha từ từ nhắm mắt lại. Hai giọt nước mắt tứa ra.

- Cha đừng buồn nữa, cha nhé.

Cha tôi xoay người, ôm tôi vào lòng. Tôi nghe tiếng cha thì thầm:

- Từ nay cha không buồn nữa. Có đứa con như con thì cha chẳng bao giờ buồn nữa.

Tôi dụi mắt vào ngực cha. Đêm ấm áp và da diết vô cùng. Tôi thấy cha tôi gần gũi và tin cậy hơn bao giờ hết.

(Trích truyện ngắn Người cha, tập truyện Người cha, Nhà xuất bản Trẻ, 1997)

* **Chú thích:** Nguyễn Quang Thiều sinh năm 1957 tại Hà Nội, là nhà thơ, nhà văn nổi tiếng, hiện là chủ tịch Hội nhà văn Việt Nam. Ngoài lĩnh vực chính thơ ca tạo nên tên tuổi, ông còn là một nhà văn với các thể loại tiểu thuyết, truyện ngắn, bút kí và tham gia vào lĩnh vực báo chí. Truyện ngắn của Nguyễn Quang Thiều dung dị nhưng ẩn chứa nhiều triết lí nhân văn sâu sắc.

Hết

Họ và tên thí sinh: Lê Thị Lan

Số báo danh: 02.06.00.00

I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

SỐNG XANH RỒI MỚI SỐNG NHANH

[...]

(1)^(*) Khi mà chúng ta khao khát sống nhanh hơn, thì chúng ta lại tạo ra nhiều vấn đề hơn. Khi chúng ta mong muốn mọi thứ đơn giản hơn thì lại có nhiều thứ rắc rối cần được giải quyết hơn. Khi chúng ta lệ thuộc vào những đồ vật hay những ứng dụng thông minh hơn thì chúng ta lại mất đi cái thông minh từ cảm giác và sự kết nối về thế giới xung quanh hơn.

[...]

(2) Sự tiện lợi thường khiến cho chúng ta ít nghĩ đến sự bất lợi của môi trường, khi mà nhu cầu nhanh tiện của con người cướp đi sự tự do hoặc sự an toàn của các sinh vật khác vì nhu cầu và rác thải khó phân hủy. Thật ra, chúng cũng là những sinh vật bị tước đi sự tự do từ việc tốc độ hóa cuộc sống mà thôi.

(3) Khi tôi nghĩ về những vấn đề này, tôi thường khao khát một cuộc sống mà bản thân mình biết tự làm những thứ cơ bản như xa bóng, cái mũ, cái thìa, cái giờ và cái vãi. Nhưng một đứa trẻ sinh ra và lớn lên ở thành thị thì việc đầu tiên chúng học lại là có thể uống một cốc cà phê mang đi buổi sáng mà không cần tự mang theo bất cứ vật dụng gì để dùng.

(4) Sống nhanh sẽ cho bạn nhiều thứ để trải nghiệm nhưng không phải ai cũng sống nhanh đúng cách, trải nghiệm đúng cách. Khi mà việc sống nhanh bị đẩy lên thành một quy chuẩn sống khiến ai cũng vội vã, lấn lộn những giá trị, thúc đẩy những nhu cầu không cần thiết thì việc sống nhanh trở thành một chuyến xe tốc hành đẩy con người và những sinh vật khác đến một điểm dừng không ai biết đến.

(5) Sống xanh không phải là một từ đối nghịch với sống nhanh, từ "xanh" trong sống xanh cũng hết sức gợi nghĩa. Vì bản chất không có cuộc sống nào là xanh thật sự. Tôi nói thế là bởi ngay cả việc chúng ta thở thôi cũng tạo ra CO₂, mà không thở thì đâu thể duy trì sự sống! Thế nên hãy tạm gọi lối sống xanh là sống có trách nhiệm hơn trước nhất là với chính mình: trả lời được câu hỏi mình thật sự cần gì, điều gì làm mình hạnh phúc và mình có giá trị gì. Sau đó việc sống xanh cũng là để cao sự có trách nhiệm với tất cả mọi thứ xung quanh, dù là một cây cỏ hay một con vật nào đó.

(6) Lối sống nào cũng là lựa chọn của mỗi người, nếu bạn cảm thấy cần có trách nhiệm hơn với chính mình, muôn loài và Trái Đất, hãy nghĩ về việc chọn Sống Xanh rồi mới Sống Nhanh!

(Nguyễn Hữu Quỳnh Hương, Trích Sống xanh rồi mới sống nhanh, NXB Kim Đồng, 2020, tr.53-55)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Trình bày vai trò của ngôn ngữ biểu cảm trong đoạn (1).

Câu 2. Nêu tác dụng của biện pháp tu từ chêm xen trong câu văn sau: Sau đó việc sống xanh cũng là đề cao sự có trách nhiệm với tất cả mọi thứ xung quanh, dù là một cây cỏ hay một con vật nào đó.

Câu 3. Đánh giá sự phù hợp giữa lí lẽ và bằng chứng trong đoạn (2) và (3).

(*) Số thứ tự của các đoạn văn do người biên soạn đề thi tự đặt.

Câu 4. So sánh quan điểm của người viết trong hai ngữ liệu sau:

Lối sống nào cũng là lựa chọn của mỗi người, nếu bạn cảm thấy cần có trách nhiệm hơn với chính mình, muốn loài và Trái Đất, hãy nghĩ về việc chọn Sống Xanh rồi mới Sống Nhanh!

(Trích *Sống xanh rồi mới sống nhanh*, Nguyễn Hữu Quỳnh Hương)

Ta nghĩ gì và làm gì trên đất, ta nghĩ gì để rừng mãi xanh tươi, ta nghĩ gì để biển khơi không chỉ đem về tôm cá mà cả những vầng thơ làm dịu mát tâm hồn? Vẫn là đất, vẫn là rừng, vẫn là biển cả, vẫn là phố xưa nhưng no ấm đủ đầy? Phải làm sao? Các bạn hãy dành nhiều thời gian để nghĩ về điều đó và ra tay vì năm tháng chẳng chờ, tuổi xuân trôi qua nhanh lắm.

(Trích *Những lời chia sẻ*, Nguyễn Văn Minh)

Câu 5. Phân tích mối quan hệ giữa nội dung văn bản với bối cảnh xã hội hiện nay.

II. VIẾT (14,0 điểm)

Câu 1 (4,0 điểm)

Khi chúng ta lệ thuộc vào những đồ vật hay những ứng dụng thông minh hơn thì chúng ta lại mất đi cái thông minh từ cảm giác và sự kết nối về thế giới xung quanh hơn.

(Trích *Sống xanh rồi mới sống nhanh*, Nguyễn Hữu Quỳnh Hương)

Từ góc nhìn của người trẻ, anh/chị hãy viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) bàn về sự cần thiết của trí tuệ cảm xúc trong cuộc sống hiện đại.

Câu 2 (10,0 điểm)

Trong *Đến với bài thơ hay*, Giáo sư Lê Trí Viễn cho rằng: Vào thơ hay, dù là điều kiện cường hay làn êm ái đều là vào thế giới của cái đẹp. bạn chất của? Thơ.

Anh/Chị hãy viết bài văn nghị luận làm rõ thế giới của cái đẹp trong bài thơ sau:

KHOẢNG THỜI GIAN XANH BIẾC

(1)^(*) Tôi bâng quơ hát một lời ca
Trước trời đất đầy hoa và gió
Và câu hát lơ non ngọn cỏ
Nhú lên mùa xuân

(4) Mảnh tâm hồn ánh ỏi thắm tươi
Theo đàn bướm chợt về trên hoa cỏ
Nghe xa vọng một điều gì không rõ
Những tiếng thắm như men rượu bừng lên ...

(2) Ai biết lời ca tôi bay về đâu
Trong nắng vàng tươi hay cánh đàn chim trắng
Xôn xao thời gian tình đời như lá thắm
Lời ca có ở trong màu cây?

(5) Tôi đã trải bao vui buồn, sương khổ
Trước cuộc đời vất vả gian lao
Năm tháng dày thêm xa dần tuổi nhỏ
Giai điệu xưa chẳng quên được đâu nào

(3) Mùa xuân tôi lại đến nơi đây
Bỗng chợt nhớ khoảng đời thuở trước
Trên bước chân tình yêu câu ca xưa trở lại
Ngán lên từ sâu thẳm trái tim tôi

(6) Theo bài ca tôi về tìm lại
Khoảng thời gian xanh biếc dưới cỏ mềm
Cái quãng đời vô tư trong sáng
Lại rộn ràng từ hoa cỏ mọc lên.

(Lâm Thị Mỹ Dạ, tập thơ *Trăm năm còn gió heo may*, Lâm Thị Mỹ Dạ, Hoàng Phủ Ngọc Tường, NXB Hội Nhà văn, 2024, tr 54-55)

-----HẾT-----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu.
Giám thị coi thi không giải thích gì thêm.

(*) Số thứ tự của các khổ thơ do người biên soạn đề thi tự đặt.

ĐỀ CHÍNH THỨC

Môn thi: NGŨ VĂN - THPT

Thời gian làm bài: 150 phút, không kể thời gian phát đề
(Đề thi có 03 trang, gồm 02 phần)

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Đọc văn bản sau:

Một người hỏi sao không chọn con đường này
mình chỉ mỉm cười vì biết không thể dết mộng từ điều mình không muốn xây

Mình không thể đi con đường mà mỗi giây phút là một loay hoay
sợ những sớm mai nhìn sang bên cạnh
không phải là hoa thơm mà là một khu vườn hiu quạnh
và khô hạn
nứt nẻ cả vành môi...

Mình không thể đi con đường mà ai nhìn vào đó cũng chúc tụng với niềm vui
sống giống như rất nhiều con người khác
miệng nói không sao nhưng tim gợn lên một hạt cát
để cho nước mắt
thích chảy ngược vào trong...

Mình không thể đi con đường mà giấc mơ cứ đòi từ bỏ những ngày mùa đông
dù chung quanh là bao nhiêu ấm áp
vì biết rằng mình không có gì ngoài tâm hồn là một mảnh ghép
cứ đặt vào cho khớp
những chọn lựa của con người...

Mình không thể đi con đường mà bàn chân khao khát được rong chơi
nhưng đôi tay cứ đổ thừa vương vãi
sẽ có những thân cây vẫn bình yên sau cơn bão
nhưng tìm người sau lớp áo
lại nát nhàu...

Một người hỏi sao không chọn con đường này
mình chỉ mỉm cười vì mình tin vào nỗi đau
(Mình tin vào nỗi đau..., Nguyễn Phong Việt, Minh sẽ đi cuối đất cùng trời,
NXB Phụ nữ Việt Nam, 2019)

Thực hiện các yêu cầu:

- Câu 1. Nêu dấu hiệu nhận biết thể thơ của bài thơ.
Câu 2. Chỉ ra lí do mà nhân vật trữ tình mỉm cười khi được hỏi sao không chọn con đường này.
Câu 3. Nêu ý nghĩa biểu tượng của hình ảnh con đường.
Câu 4. Nhận xét việc sử dụng biện pháp điệp cấu trúc trong bài thơ ở phần đọc hiểu và đoạn thơ sau:

Cây vươn lên chót vót trời xanh tỏa cành tỏa tán
Sẽ ra sao nếu chẳng có gai
Sẽ ra sao nếu gai không cứng và sắc
Sẽ ra sao nếu gai cũng được nâng niu trong những lục bình
(Gai, Nguyễn Minh Khiêm)

- Câu 5. Từ sự khác biệt về nội dung hai khổ thơ sau, anh/chị suy nghĩ gì về việc lựa chọn cách sống của bản thân? (trả lời bằng đoạn văn 7-10 câu)

Một người hỏi sao không chọn con đường này
mình chỉ biết mỉm cười vì mình tin vào nỗi đau
(Mình tin vào nỗi đau..., Nguyễn Phong Việt)

Và:

Lộc cứ biếc lá cứ xanh cho mọi loài chim đến hát
Hoa cứ lộng lẫy sắc hương cho mọi nốt nhạc phải rung ngân
Quả cứ chín thơm lòng bàn thờ lễ hội
Gai sẵn sàng chịu mọi nỗi đau.

(Gai, Nguyễn Minh Khiêm)

PHẦN II. VIẾT (14.0 điểm)

Câu 1. (4.0 điểm)

Trong bộ phim chính kịch của Mỹ *Good Will Hunting* (Chàng Will tốt bụng) có câu thoại: *Bạn sẽ có những khoảnh khắc tồi tệ, nhưng nó sẽ luôn gợi nhắc cho bạn về những điều tốt đẹp bạn đã bỏ quên.*

Là một người trẻ đang bước vào ngưỡng cửa cuộc đời, anh/chị hãy viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) để lan tỏa những điều tốt đẹp từ khoảnh khắc tồi tệ.

Câu 2. (10.0 điểm)

Chất thơ và cốt truyện trong văn xuôi giống như hoa và giàn hoa, cốt truyện chỉ như chiếc giàn ghép bằng những cành cây khô, để cho chất thơ là những dây hoa mềm mại, thơm mơn, rục rờ ngát hương lên. (Chu Quang Tiềm)

Anh/chị hiểu ý kiến trên như thế nào? Hãy làm sáng tỏ qua đoạn trích trong truyện ngắn sau của Nguyễn Quang Thiều.

MÙA HOA CẢI BÊN SÔNG⁽²⁾

Lược một đoạn: Một con thuyền cát cô độc neo đậu trên sông Đáy. Trên chiếc thuyền ấy, ông Lu sống cùng ba người con. Vì căm hận những con người trên bờ đã xua đuổi gia đình ông sau cái chết của người vợ bị dịch bệnh, ông Lu đã chôn vợ dưới lòng sông và thề rằng gia đình của ông sẽ mãi mãi không bước lên bờ. Cuộc sống trôi nổi, bị cầm tù trên sông làm cho mấy đứa trẻ con ông là Sỏi, Cát, Chinh vô cảm với thế giới. Rồi bọn trẻ trưởng thành và ý thức được cuộc sống bức bối hiện tại nhưng hai người con trai lớn không ai dám bước qua lời nguyện của cha. Tuy nhiên, cô con gái út tên Chinh lại xông xáo, táo bạo hơn các anh. Chinh khỏe mạnh, dịu dàng và âm vang như dòng sông. Cô thừa hưởng sắc đẹp dịu dàng của mẹ, lòng dũng cảm của cha và sự bí ẩn của dòng sông...

Thế rồi một mùa xuân lại đến. Chinh đã sang tuổi mười bảy. Một buổi sáng thức dậy ra mạn thuyền vo gạo, cô bỗng thấy trên bãi sông bên Chùa, một thảm màu vàng tươi, một màu vàng xôn xao, âm áp ủa vào mắt cô. Hoa cải gặp gió ấm đêm qua đã bung nở. Mỗi khi có ngọn gió chạy qua, cả bãi hoa vàng rợn lên như sóng. "Đẹp quá" - Chinh khe khẽ thốt lên. [...] Cô ngồi xuống bên cạnh luống hoa. Đôi tay nâng khẽ những chùm hoa cải ướt sương. Một ngọn gió lướt qua những bông hoa đang đưa chạm vào má cô. Người cô run lên. Những bông hoa nháy múa và trò chuyện trước cô. Cô khẽ áp đôi môi mình vào hết chùm hoa này đến chùm hoa khác. [...]

Rồi đêm sau cô lại tìm cách lên bờ. Và trước khi trở lại thuyền, cô lại ngắt những chùm hoa cải mang về. Nhưng đến đêm thứ ba thì có người phát hiện ra việc làm của cô. Đó là một chàng trai chừng ba mươi tuổi mặc một bộ quân phục đã cũ. [...]

- Cô là ai? Có làm gì ở đây?

Chàng trai hỏi và bước lại gần cô. Cô lúng túng đứng dậy. Chợt những làn mây mỏng tan đi. Ánh trăng trong veo đổ tràn gương mặt cô. Bây giờ thì đến lượt chàng trai giật mình. "Đẹp quá!". Anh thàn kêu lên. Sao trong đêm tĩnh lặng trên bãi sông ở một làng quê hẻo lánh này lại xuất hiện một người con gái đẹp như thế? Chiếc áo tối màu và ánh trăng làm ngời lên đôi bàn tay cô, cái cổ thon và gương mặt đẹp. Đôi môi cô khẽ mỉm lại, còn đôi mắt thì mờ to. [...]

- Em ở đâu đến? [...] Em ở dưới thuyền à?

Cô gật đầu.

- Em thèm ăn rau cải à?

Chinh bật cười. Nụ cười ngộp lên người anh. Anh thấy mình mê đi trong khoảnh khắc.

- Thế em muốn gì? Anh lúng túng hỏi.

Chinh không trả lời mà giơ một nắm ngọn cải nhiều hoa ra trước anh.

- Hoa cải? Em thích hoa cải? - Anh ngạc nhiên hỏi. Cô gái lại gật đầu.

- Em về đây. Bỏ em gọi!

Anh bỗng hoảng hốt sợ cô biến mất. Anh đứng lặng nhìn cô và rồi vội vã ngắt những chùm hoa cải. Chính nhận bó hoa cải từ tay anh rồi quay người đi xuống bến.

- Này em! - Chàng trai chạy theo - Tên em là gì?

- Chình.

- Anh là Thao. Nhà anh ở kia kia. Mai em lên nhé. Hoa cải nhà anh đấy.

Chình mỉm cười gật đầu và đi xuống bến. Anh nhìn theo. Đến lúc này anh mới nhận ra mái tóc như thiên thần của cô. Anh ngửa mặt lên trời. Có lẽ mái tóc ấy đã từ vàng trắng chảy xuống.
[...]

Một mùa hè lại đến. Đêm đêm Chình thích thả mình xuống dòng sông. Bơi bên cô là Thao. [...] Dòng sông bí mật truyền vào cuộc đời họ sức mạnh hạnh phúc và sự khổ đau. [...] Dòng sông chợt dừng chảy, im phắc lắng nghe cô, rồi bỗng trào lên những ngọn sóng reo vui, nhảy nói nhau loan báo cho các loài thủy tộc biết điều hạnh phúc thiêng liêng. Quanh họ, có những con cá bay lên khỏi mặt nước như một mảnh trăng con lấp lóa.

Lược một đoạn: Tới ngày giỗ của vợ mình, ông Lư phát hiện mộ của vợ đã bị đem đi (Chình và Thao đã bí mật đưa mộ của mẹ lên bờ), và bàng hoàng hơn nữa khi ông phát hiện Chình có con với một người đàn ông trên bờ. Ông đánh đập, chặt mái tóc của cô và ném xuống dòng sông. Đúng lúc đó, Thao xuất hiện, anh giận dữ nói với ông Lư về sự độc đoán, bảo thủ, hận thù của ông đã đẩy ai những đứa con mình sống một cuộc đời tối tăm vô nghĩa. Đồng thời Thao cũng khẳng định tình yêu của mình với Chình. Nhưng khi quay về để lấy thuốc cho Chình, chiếc thuyền của gia đình ông Lư đã rời đi. Thao mãi miết tìm Chình nhưng không được. Anh đi khắp nơi, hỏi han từng người. Mỗi thông tin đều khác nhau. Mỗi lời kể lại như nhát dao đâm vào tim anh, anh không thể biết liệu Chình và đứa con của cả hai có thể sống sót hay không.

Cho đến một buổi sáng Thao dậy sớm. Suốt cả bãi sông làng anh rực vàng hoa cải. Những bông hoa cải nhỏ nhắn, mềm mại, ảm áp đung đưa trong gió. Thao bỗng thấy trái tim rung lên đập hồi hả. Anh chạy ủa xuống bến. Bỗng anh quỳ xuống bên luống cải. Trước mắt anh, trên mặt phù sa rung lấm tấm những cánh hoa mỏng và từ đó kéo dài xuống bến sông là những dấu chân mỏng và nhỏ nhắn.

(Nguyễn Quang Thiều⁽¹⁾, *Mùa hoa cải bên sông*, NXB Hội nhà văn, 2012)

* **Chú thích:**

⁽¹⁾ Nguyễn Quang Thiều (1957) hiện nay là chủ tịch Hội nhà văn Việt Nam. Ông là nhà thơ hiện đại với nhiều cách tân trong hình thức sáng tác. Bên cạnh đó, người con của xứ *Đoài mây trắng* còn thể hiện sự tài hoa khi sáng tác văn xuôi, vẽ tranh và viết báo chuyên nghiệp. Với phong cách sáng tạo độc đáo, đậm đà cảm xúc trữ tình, Nguyễn Quang Thiều trở thành hiện tượng văn chương đáng chú ý, làm xao động cộng đồng người yêu văn chương và giới chuyên môn.

⁽²⁾ Truyện *Mùa hoa cải bên sông* ra đời năm 1989 được xem là căn cước công dân của Nguyễn Quang Thiều trong địa hạt truyện ngắn hiện đại, in trong tuyển tập truyện ngắn cùng tên gồm 37 truyện hay nhất của ông. Tác phẩm được dựng thành phim *Lời nguyện của dòng sông*, đoạt giải vàng liên hoan phim truyền hình quốc tế năm 1993, được chuyển thể thành vở kịch *Khát vọng* đoạt 6 giải quốc tế khác nhau tại một liên hoan sân khấu năm 2018.

HẾT

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Giám thị coi thi không giải thích gì thêm.

Họ, tên thí sinh: Lê Ngã Hằng; Số báo danh: 0110.20
Chữ ký của giám thị 1: [Chữ ký]; Chữ ký của giám thị 2: [Chữ ký]

Đọc ngữ liệu sau:

Bức tranh

Tóm tắt đoạn trước: Người họa sĩ viết câu chuyện như một lời tự thú sau khi hoàn thành bức tranh tự họa khiến ông phải đối diện với "khuôn mặt bên trong" của chính mình. Ông nhớ lại tám năm trước, khi ở chiến trường Tây Nam, một chiến sĩ xin ông vẽ chân dung nhưng ông lạnh lùng từ chối. Không ngờ ngày hôm sau, chính người chiến sĩ ấy lại được giao nhiệm vụ gánh tranh cho ông vượt qua quãng đường rừng núi đầy hiểm nguy. Người họa sĩ hứa sẽ vẽ chân dung chiến sĩ và mang bức tranh về cho gia đình anh, nhưng vì bận rộn và đem tranh đi dự triển lãm, ông đã quên lời hứa đó. Nhiều năm sau, khi vô tình đến hiệu cắt tóc, ông nhận ra người chiến sĩ năm xưa giờ là thợ cắt tóc.

Sau đây là những cuộc đối thoại tưởng tượng trong tâm trí của người họa sĩ mỗi lần đến quán cắt tóc.

Lần thứ nhất:

Có những lúc con người ta không còn chỗ trú nấp. Đó là cái lúc ngồi giữa mặt trên chiếc ghế, tôi nhận ra anh một cách chắc chắn, biết không thể nào nhầm được nữa! Tôi chỉ còn mong anh không nhận ra tôi - Không, nhất định anh phải nhận ra chứ, khuôn mặt tôi gần mười năm nay chụp ảnh thấy ít thay đổi lắm. Mà cái mặt mình chỉ cách mặt anh có mấy tấc. Cặp mắt anh lại đang nhìn xói vào cái mặt tôi đang được bàn tay anh dần gỡ ra. Da mặt tôi cứ dày lên. Tôi nhắm mắt, rồi mở mắt. Mỗi lúc mở mắt, tôi không thể nhìn đi đâu khác cặp mắt anh. Trời ơi, có lẽ tôi ngồi trên ghế cắt tóc ở cái quán này đã một nửa thế kỷ? Chốc nữa, sắp tới, anh sẽ làm gì tôi đây?

* * *

- Đồ dối trá, mày hãy nhìn coi, bà mẹ tao khóc đã loà cả hai mắt kia! Bây giờ thì tám hình tao đã được trưng trên các tạp chí hội họa của khắp các nước. Người ta đã trân trọng ghi tên mày bên dưới, bên cạnh mấy chữ: "Chân dung chiến sĩ giải phóng". Thật là danh tiếng quá!

- Tôi là một nghệ sĩ chứ có phải đâu là một anh thợ vẽ truyền thần, công việc nghệ sĩ là phục vụ cả một số đông người, chứ không phải chỉ phục vụ một người! Anh chỉ là một cá nhân, với một cái chuyện riêng của anh, anh hãy chịu để cho tôi quên đi, để phục vụ cho cái đích lớn lao hơn. Anh đã thấy đấy, bức "Chân dung chiến sĩ Giải phóng" đã đóng góp đôi chút vào công việc làm cho thế giới hiểu cuộc kháng chiến của chúng ta thêm?

"A ha! Vì mục đích phục vụ số đông của người nghệ sĩ cho nên anh quên tôi đi hà... Có quyền lừa dối hà? Thôi, anh bước khỏi mặt tôi đi. Anh cúi đi!"

[Khi biết thêm rằng bà mẹ người chiến sĩ đã bị lừa vì không nhận được tin tức của con, tưởng con đã hi sinh, họa sĩ day dứt quay lại quán cắt tóc lần hai].

Lần thứ hai:

Mấy lần tôi đã định "tẩu thoát". Nhưng chính tôi lại bắt giữ tôi lại. Tôi lại kiên nhẫn tự thuyết phục mình một cách xử trí êm nhất: Đừng bao giờ đặt chân đến trước mặt người thợ cắt tóc và bà mẹ anh ta nữa. Người ta đã dời cái quán đến một phố khác. Lần trước anh thợ đã nhận ra cái mặt của anh rồi. Thì lúc này là cơ hội "tẩu thoát" êm nhất. Cái người săn đuổi mình đã rẽ sang lối khác thì mình lại cũng rẽ vào đấy làm gì? Nhưng anh có đuổi theo tôi đâu? Đây là tôi muốn tự nguyện đến nạp mình, cho lương tâm.

Tôi lại tiếp tục dụ dỗ: Sau hàng chục năm ở bộ đội, anh ấy trở về làm cái nghề cũ. Chắc hoàn cảnh kinh tế gia đình cũng khó khăn. Tôi nghĩ đến việc hay là vay mượn gom góp một số tiền lớn, cái số tiền mà tôi đã thu được nhờ kí họa chân dung kia, bí mật gửi cho anh. Vẫn không được! Tôi vẫn không cho phép mình lấy đồng tiền để thay cái mặt mình.

Lần thứ ba:

Tôi quyết định phải trở lại cái quán kia. Tôi quyết định phải chường cái mặt mình ra, chứ không chịu lẩn tránh. Tôi không cho phép tôi chạy trốn. Tôi quyết định phải trở lại đấy vào buổi

sáng, và đến thật sớm, lúc chỉ có tôi và anh. Để cho anh có hoàn cảnh thuận tiện chỉ vào cái mặt tôi mà hỏi: "Bác là cái nhà ông họa sĩ ngày xưa đấy ư? Bác đã làm cho bà mẹ tôi khóc hết nước mắt để trở thành mù lòa như thế kia? Được rồi, vậy thì xin mời ngồi vào đây!" [...]

Ngay trước mắt tôi vẫn là cái bộ mặt thật của tôi vừa được lột ra khỏi cái mặt nạ hàng ngày đang phản chiếu trong tấm gương.

"Hàng ngày anh vẫn nói đùa một cách độc đáo với bạn rằng: Tạo hóa nặn ra muôn loài, mỗi loài bằng một thứ bột nhào riêng khác nhau. Xong rồi mỗi thứ thừa một tý, đem gộp chung tất cả lại, để nặn ra anh?"

"Có lẽ thật thế, trong con người tôi đang sống lẫn lộn người tốt kẻ xấu, rồng phượng lẫn rắn rết, thiên thần và ác quỷ?"

"Bây giờ trước mặt tôi, anh nghĩ thế nào về cái luật công bằng ở đời của anh: Cho thế nào thì nhận thế nấy?"

"Tôi xin nhận đã gây thêm đau khổ cho bà mẹ anh. Tôi đã lừa dối anh. Tôi đã thu thêm được tiền của và tiếng tăm trên sự đau đớn của anh. Bây giờ anh cứ trừng phạt tôi. Anh xử tôi thế nào cũng được". [...]

Bây giờ thì cái tác phẩm mới của tôi đã hoàn thành. Tôi đang đối mặt với chính mình, để viết những dòng này, như những lời chú giải cho một tác phẩm hội họa thể hiện một cái mặt người rất lớn: Những luồng ánh sáng hàng nghìn nến từ phía trước và trên đầu chiếu thẳng xuống một nửa mái đầu tóc tốt rọp như một khu rừng đen bí ẩn, và một nửa mái tóc đã cắt, thoạt trông như một phần bộ óc màu xám vừa bị mổ phanh ra. Phần bên dưới khuôn mặt như vẫn đang được giấu kín dưới một cái mặt nạ: Dưới cằm và hai bên mép phủ kín bột xà phòng. Không trông rõ miệng, chỉ thấy một vệt màu đen lờ mờ nổi bồng bênh trên những đám bột xà phòng. Và nổi bật trên cái khuôn mặt là đôi mắt mở to, khắc khoải, bồn chồn, đầy nghiêm khắc, đang nhìn vào nội tâm.

(Nguyễn Minh Châu¹, Nguyễn Minh Châu tuyển tập truyện ngắn, NXB Văn học, 2009, tr.120-135)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (8,0 điểm).

Từ cuộc đấu tranh nội tâm của nhân vật người họa sĩ trong truyện ngắn *Bức tranh*, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận về vấn đề: Trung thực với chính mình.

Câu 2 (12,0 điểm).

Bàn về giá trị của văn học, nhà nghiên cứu Huỳnh Như Phương cho rằng: Văn học khơi dậy sự ăn năn, cắn rứt của lương tâm con người về những tội lỗi mà có thể không một tòa án nào xử phạt được. Đó là sự sám hối, xưng tội của con người với chính bản thân mình: con người tự kết án, tự biện hộ, tự phán quyết và tự hòa giải với lương tâm mình. Có thể nói, ở nơi mà luật pháp, dư luận xã hội không can thiệp được, thì văn học có khả năng khơi dậy và tỉnh thức lương tri con người.

(Huỳnh Như Phương, *Lý Luận văn học nhập môn*, NXB Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, 2014, tr.62)

Quic năng nhân thức, giáoc đưc Phân tích quá trình tự sám hối của nhân vật người họa sĩ trong truyện ngắn *Bức tranh* (Nguyễn Minh Châu), từ đó làm rõ khả năng của văn học trong việc khơi dậy và tỉnh thức lương tri con người.

---Hết---

Họ và tên thí sinh: Số báo danh:

Chữ kí giám thị số 1: Chữ kí giám thị số 2:

¹ Nguyễn Minh Châu (1930-1989), quê ở Nghệ An. Ông là nhà văn tiêu biểu cho thời kỳ kháng chiến chống Mỹ đồng thời tiên phong đổi mới mạnh mẽ văn học Việt Nam - triết lý, khai thác nội tâm con người, thể hiện trân trọng về con người và cuộc sống trong bối cảnh đổi mới. Một số tác phẩm tiêu biểu: *Dấu chân người lính*, *Mảnh trăng cuối rừng*, *Bức tranh*, *Bến quê*, *Chức vụ*, *ngồi ngoài xa*...

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TỈNH THÁI NGUYÊN

THI CHỌN HỌC SINH GIỎI CẤP TỈNH LỚP 12
NĂM HỌC 2025-2026

Đề thi chính thức

Môn: Ngữ văn

Thời gian làm bài: 150 phút (không kể thời gian phát đề)

Ngày thi: 25/11/2025

Đề thi gồm: 02 câu, 01 trang.

Câu 1 (8,0 điểm): Nghị luận xã hội

Nếu anh muốn pha một tách trà nóng, trước hết anh phải đổ đi trà nguội trong chiếc tách ấy.

(Dẫn theo "Yes" or "No"- Những quyết định thay đổi cuộc sống,
Spencer Johnson, NXB Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh, 2022, tr.10)

Trình bày suy nghĩ của anh/chị về ý kiến trên.

Câu 2 (12,0 điểm): Nghị luận văn học

Nhà thơ chính là con ong hút nhụy từ những bông hoa của đời sống, không có sự tái tạo tài tình của con ong thì phấn hoa cũng không thể thành mật ngọt. Nhưng rõ ràng nếu không có những chuyến bay xa để đem về hương phấn của cuộc đời thì ong cũng không thể tự mình mãi mãi tạo nên mật ngọt.

(Lí luận văn học, Hà Minh Đức (chủ biên), NXB Giáo dục, 2011, tr.169)

Bằng trải nghiệm văn học, anh/chị hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

ĐỀ CHÍNH THỨC

Cho bài thơ sau:

CHÚNG TA LẮNG NGHE

Chúng ta lắng nghe nhau
Như thế nào?

Như một người không hề khổ đau
Lắng nghe một người đau khổ khác

Như một con chim biết hát
Nhưng không hát, chỉ lắng nghe

Văn góp phần tuổi trẻ
lao碌 sống.

(Nguyễn Đức Tùng, *Viết & Đọc - Chuyên đề mùa Hạ 2023*,
NXB Hội Nhà văn, tr.289)

Hello Kitty.

Câu 1 (8,0 điểm)

Bài thơ trên của tác giả Nguyễn Đức Tùng giúp anh/chị học được những bài học nào về cách lắng nghe nhau?

Câu 2 (12,0 điểm)

Bằng trải nghiệm của bản thân, anh/chị hãy trình bày suy nghĩ về việc văn chương liệu có thể giúp con người (Như một người không hề khổ đau/Lắng nghe một người đau khổ khác?)

Nghề văn như thế nào.
Chức năng văn học

tri âm.
tri kỉ.

----- Hết -----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu.

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Một ng k quên biết / lắng nghe
đừng chần chừ tỏ tình tại lắng
nghe

Họ và tên thí sinh:..... Số báo danh:.....

Chữ kí của cán bộ coi thi 1:.....; Chữ kí của cán bộ coi thi 2:.....

ĐỀ CHÍNH THỨC

Môn thi: NGỮ VĂN (BẢNG B)
Ngày thi: 22 tháng 9 năm 2025
Thời gian làm bài: 180 phút

Câu 1 (8,0 điểm)

Trình bày suy nghĩ về vấn đề được đặt ra trong đoạn đối thoại sau:

- Triết gia: Điều chúng ta cần là "Nhìn bằng mắt người khác, nghe bằng tai người khác và cảm nhận bằng tâm hồn của người khác".
- Chàng thanh niên: Thấy nói sao cơ?
- Triết gia: Lúc này cậu đang nhìn bằng mắt mình, nghe bằng tai mình và cảm nhận bằng tâm hồn mình. [...]
- Chàng thanh niên: Con người không sống trong thế giới khách quan mà sống trong thế giới chủ quan do chính mình tạo ra. [...] Vậy, tôi xin hỏi. Chúng ta, những người không thể thoát khỏi những suy nghĩ chủ quan làm thế nào có "đôi mắt của người khác", "đôi tai của người khác" và thậm chí là cả "tâm hồn của người khác" được?!

Theo Dám hạnh phúc, Kishimi Ichiro và Koga Fumitake,
NXB Dân trí, 2024)

Câu 2 (12,0 điểm)

Trong một sáng tác, nhà thơ Nguyễn Khoa Điềm có viết:

Trên khối đá của từ ngữ
Anh đục đẽo khuôn mặt của đời anh dầu dãi
Mọc lên sau cánh rừng ngun ngút ngữ ngôn...

Cái phút khối điêu khắc định hình
Là cái phút tung bay từng mảnh vụn
Mỗi chữ chìm sâu một cuộc đời thường

Mài miết trên khối đá lớn của từ ngữ
Anh lại bắt đầu như lửa...

(Trích Trên khối đá của từ ngữ, in trong Đất ngoại ô;
Mặt đường khát vọng; Ngôi nhà có ngọn lửa ấm,
NXB Hội Nhà văn, 2015)

Bằng hiểu biết văn học, hãy bàn luận vấn đề anh/chị rút ra được từ ý thơ trên.

----- Hết -----

Giám thị không giải thích gì thêm.

Họ tên thí sinh:
Họ tên và chữ kí của giám thị 1:

Số báo danh:
Họ tên và chữ kí của giám thị 2:

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TỈNH GIA LAI

KỶ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI CẤP TỈNH LỚP 12
NĂM HỌC 2025-2026

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

Môn thi: NGỮ VĂN

Thời gian: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

Ngày thi: 18/10/2025

Đề thi gồm 01 trang, 02 câu

Câu 1. Nghị luận xã hội (8,0 điểm)

Khi lời hát tìm đường qua bóng đêm

Để lời đậu trên môi

Những nỗi buồn

Cần chờ che và đánh thức

Con người chỉ cần hát

Để vỗ về chính quả tim mệt mỏi của mình

Và họ lắng nghe nhau

(Nguyễn Việt Chiến)¹

Từ suy ngẫm của nhà thơ, anh/chị hãy viết bài văn để bàn về vấn đề tìm đường qua bóng đêm của người trẻ thời nay.

Câu 2. Nghị luận văn học (12,0 điểm)

Tại Lễ nhận giải Nobel Văn học năm 2024 của Viện Hàn lâm Thụy Điển, nhà văn Han Kang đã phát biểu:

“Tôi huy động toàn bộ cơ thể mình khi viết [...]. Tôi cố gắng truyền những cảm giác sống động mà tôi - một sinh vật phàm trần với dòng máu nóng chảy trong cơ thể - cảm nhận được, vào câu chữ của mình. Như thể truyền đi một luồng điện. Và khi biết luồng điện này đã được truyền đến độc giả, tôi kinh ngạc và xúc động. Trong những khoảnh khắc này, tôi lần nữa trải nghiệm sợi chỉ ngôn ngữ kết nối chúng ta, mối liên quan giữa những câu hỏi của tôi với độc giả, thông qua luồng điện sống động ấy.”²

Bằng trải nghiệm văn học, anh/chị hãy trình bày suy nghĩ của mình về những chia sẻ của nhà văn.

¹ Nguyễn Việt Chiến, trích *Giữa vòng tay thành phố*, dẫn theo Hoàng Thụy Anh, hvhnt.gialai.org.vn

² Han Kang, trích dẫn từ *Ánh sáng và sợi chỉ*, Hồng Nhung dịch, Vnexpress.net, 10/12/2024

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TỈNH ĐẮK LẮK

ĐỀ CHÍNH THỨC

KỶ THI LẬP ĐỘI TUYỂN DỰ THI
CHỌN HỌC SINH GIỎI QUỐC GIA THPT
NĂM HỌC 2025 - 2026

Môn thi: NGŨ VĂN

Ngày thi: 17/9/2025

Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

LopVanCoThu.Com

Hoa lau

Nguyễn Minh Khiêm

Quát sự nồn nà vào gió

Tà toi đến tận cùng với mùa xuân

Giéo vãi sự trinh bạch vào hoang dã

Muôn sau cứ thể trắng ngần

Chẳng màng tương một cái tên nào khác

Trợn kiếp là hoa lau

Trắng cho những câu thơ phải chán nản

Những câu thơ tự già cõi bạc đầu

Nhẹ tên đi vào cõi khác

Bụng mình ra để thặng hoa

Không đợi cắm vào lục bình để thành tên tuổi

Biết làm gì để tự đi xa.

(Dẫn theo, *Viết & Đọc Chuyên đề mùa Thu 2022*,
nhiều tác giả, NXB Hội Nhà văn, 2022, tr.208)

Từ ý thơ của Nguyễn Minh Khiêm, anh/chị hãy bàn về hành trình “tự đi xa” của:

Câu 1. (8,00 điểm)

người trẻ trong bối cảnh hiện nay,

Câu 2. (12,00 điểm)

nhà văn trong quá trình sáng tạo.

----- HẾT -----

Thí sinh không sử dụng tài liệu. Giám thị không giải thích gì thêm.

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
LÂM ĐỒNG

KỶ THI CHỌN HỌC SINH VÀO ĐỘI TUYỂN
BỒI DƯỠNG HSG QG NĂM HỌC 2025 – 2026

ĐỀ CHÍNH THỨC
(Đề thi có 01 trang)

Môn thi: **NGŨ VĂN**
Thời gian làm bài: 180 phút
Ngày thi: 19/9/2025

Câu 1. Nghị luận xã hội (8,0 điểm)

Mahatma Gandhi cho rằng: Mỗi người đều phải tìm thấy sự yên bình từ bên trong bản thân mình. Và sự bình yên thật sự không thể bị ảnh hưởng bên ngoài tác động

(Dẫn theo Nguyễn Tuấn Quỳnh, Một đời đáng giá, đừng sống qua loa
Chào ngày mới!, NXB Thế giới 2024, tr.263)

Từ góc nhìn của người trẻ, anh/chị hãy trình bày suy nghĩ về ý kiến trên.

Câu 2. Nghị luận văn học (12,0 điểm)

Bàn về sứ mệnh của nhà văn, nhà phê bình Hoàng Đăng Khoa quan niệm:

Viết, nói họ là hành động cất tiếng của lương tri. Họ tự gắn mình vào công cuộc thực
thi quyền lực của văn chương, trong việc giám trừ cái ác, soi sáng thế giới sự sống và bảo
vệ chúng ta chống lại sự lãng quên con người.

(Trích Ngán dẫn đầu, NXB Đà Nẵng 2024, tr.141)

Bằng tri thức và trải nghiệm văn học, anh/chị hãy bàn luận ý kiến trên. Từ đó, liên hệ về quyền lực của văn chương trong bối cảnh hiện nay.

----- Hết -----

ĐỀ CHÍNH THỨC

MÔN: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 180 phút, không kể thời gian phát đề

Đọc đoạn văn sau và thực hiện các yêu cầu:

Lúc nào cũng có một lối đi xuyên qua tất cả mọi lối đi. Nó dẫn chúng ta, chỉ trong chớp mắt, đến được nơi chốn mà hầu hết chúng ta không bao giờ đến được bằng những lối đi thông thường và có vẻ an toàn nhất mà chúng ta thường lựa chọn với một khoái cảm ngu ngốc là chúng ta đã khôn hơn những kẻ khác. Nhưng chúng ta không nhận ra lối đi đó. Và nếu có một lần nào đó, chúng ta bất chợt nhìn thấy nó hiện ra trước mắt thì đôi mắt chúng ta lại chứa đầy sự ngờ vực. Không phải chỉ vì chúng ta thiếu lòng tin mà là chúng ta thật sự không hiểu được nó.

(Trích *Một lối đi của thế gian*, Nguyễn Quang Thiều, Trang thông tin của Hội Nhà văn Việt Nam, truy cập tại địa chỉ <https://vanvn.vn/hai-tan-van-cua-nguyen-quang-thieu/> ngày 22 tháng 5 năm 2024)

Câu 1. Nghị luận xã hội (8,0 điểm)

Từ chia sẻ của nhà văn Nguyễn Quang Thiều và những trải nghiệm cá nhân, anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ về lối đi để người trẻ phát triển bản thân trong bối cảnh xã hội ngày nay.

Câu 2. Nghị luận văn học (12,0 điểm)

Từ những gợi mở về lối đi trong đoạn văn trên, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận để trả lời câu hỏi: *Lối đi nào để văn học giữ được vị thế của mình trong bối cảnh thế giới đang ngày càng chuộng đọc những nội dung trực tuyến?*

-----HẾT-----

Ghi chú: *Thí sinh không sử dụng tài liệu. Giám thị coi thi không giải thích gì thêm.*

Họ và tên thí sinh: Số báo danh:

Chữ ký Giám thị 1: Chữ ký Giám thị 2:

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
AN GIANG**

**KỶ THI CHỌN ĐỘI TUYỂN DỰ THI HSG QUỐC GIA
NĂM HỌC 2025-2026**

ĐỀ THI CHỮA CHÍNH THỨC

Môn: **NGŨ VĂN**

Thời gian: **180** phút (không kể thời gian giao đề)

Ngày thi: **15/8/2025**

(Đề thi có 01 trang, gồm 02 câu)

Câu 1. Nghị luận xã hội (8,0 điểm)

Mọi thứ đều có hạn bởi vì mọi thứ đều thiêng liêng. Mọi thứ đều vô biên bởi vì mọi thứ đều tham gia vào bản chất của sự tồn tại.

Mắt bạn là cửa sổ: bất cứ điều gì bạn nhìn thấy qua mắt đều được đóng khung. Tai bạn là cửa sổ: bất cứ điều gì bạn nghe thấy qua tai đều được đóng khung ngay lập tức. Bầu trời không có khung, nhưng khung cửa sổ lại trở thành khung hình của bầu trời.

Hãy nhớ lấy điều đó, nhận thức lớn lao sẽ đến với bạn...

(Osho)

Từ văn bản trên hãy bày tỏ suy nghĩ của em về thông điệp: *bầu trời không bị đóng khung, nhưng khung cửa sổ đóng khung bầu trời.*

Câu 2. Nghị luận văn học (12,0 điểm)

"Nếu được đọc trước, chắc tôi đã không thể viết được. Bởi vì viết sau khi đã biết tất cả những điều ấy thì hóa ra tôi sẽ chỉ mình họa lại các ý tưởng đã có sẵn đó. Văn học không phải là minh họa bằng ngôn từ những gì đã biết bằng lý trí. Tôi chỉ có thể viết say sưa được như đã viết khi còn tin rằng tất cả những gì mình trải ra trên trang giấy đó là do mình sáng tạo ra, mình "bịa" ra một hiện thực hoàn toàn mới thêm cho cuộc đời này". (Thanh Thảo)

Bằng trải nghiệm văn học, hãy nêu quan điểm của anh/chị về yêu cầu của nhà văn trong quá trình sáng tác.

-----HẾT-----

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐỒNG NAI

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

KỶ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI CẤP TỈNH THPT
NĂM HỌC 2025 - 2026

Môn thi: Ngữ văn (Bảng B)
Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)
Ngày thi: 22/01/2026
Đề thi gồm 01 trang; có 02 câu

Đọc ngữ liệu sau:

TIẾNG ĐÀN BẦU

Lữ Giang

Lắng tai nghe đàn bầu
Ngân dài trong đêm thâu
Tiếng đàn là suối ngọt
Cho thời gian lên màu.

Tiếng đàn bầu của ta
Lời đầm thắm thiết tha
Cung thanh là tiếng mẹ
Cung trầm là giọng cha.

Đàn ngày xưa mắt nước
Dây đồng lè não nuột
Người hát xâm mắt mù
Ôm đàn đi trong mưa

Mừng Việt Nam chiến thắng
Đàn bầu ta đạo lên
Nghe niềm vui sâu đậm
Việt Nam - Hồ Chí Minh.

(Mã Giang Lân sưu tầm, tuyển chọn và giới thiệu,
Thơ Việt Nam 1954 - 1964, NXB Giáo dục, 1997, tr.155)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (8,0 điểm)

Mở đầu bài thơ “Tiếng đàn bầu”, nhà thơ Lữ Giang viết:

Lắng tai nghe đàn bầu
Ngân dài trong đêm thâu

Nhân vật trữ tình trong thơ Lữ Giang đã dành một khoảng lặng trong “đêm thâu” để lắng nghe những thanh âm đa dạng của cuộc sống được gọi lên từ tiếng đàn bầu.

Là một người trẻ của thời đại công nghệ số, anh/chị suy nghĩ gì về tầm quan trọng của việc biết lắng nghe? Hãy viết bài văn nghị luận chia sẻ câu trả lời của mình.

Câu 2. (12,0 điểm)

Nhà thơ Cuba Jose Marti từng khẳng định: “Thiếu tình cảm thì có thể trở thành người thợ làm những câu thơ có vần, chứ không làm được nhà thơ”.

Từ việc cảm nhận bài thơ “Tiếng đàn bầu” của Lữ Giang¹ và bằng trải nghiệm đọc thơ của bản thân, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận bàn về ý kiến trên.

* **Chú thích:**

¹ Lữ Giang là nhà thơ tiêu biểu của nền văn học hiện đại Việt Nam. Thơ Lữ Giang thể hiện những suy tư, chiêm nghiệm sâu sắc về đất nước, con người Việt Nam. Bài thơ “Tiếng đàn bầu” là một thi phẩm thể hiện rõ đặc điểm thơ vừa bình dị, tự nhiên, vừa giàu chất suy tưởng, triết lí của tác giả.

-----HẾT-----

- Thí sinh **KHÔNG** được sử dụng tài liệu.
- Giám thị **KHÔNG** giải thích gì thêm.

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

Môn thi: Ngữ văn (Bảng B)

Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

Ngày thi: 22/01/2026

Đề thi gồm 01 trang; có 02 câu

Đọc ngữ liệu sau:

TIẾNG ĐÀN BẦU

Lữ Giang

Lắng tai nghe đàn bầu
Ngân dài trong đêm thâu
Tiếng đàn là suối ngọt
Cho thời gian lên màu.

Đàn ngày xưa mất nước
Dây đồng lè nảo nuốt
Người hát xắm mắt mù
Ôm đàn đi trong mưa

Tiếng đàn bầu của ta
Lời dằm thắm thiết tha
Cung thanh là tiếng mẹ
Cung trầm là giọng cha.

Mừng Việt Nam chiến thắng
Đàn bầu ta dạo lên
Nghe niềm vui sâu đậm
Việt Nam - Hồ Chí Minh.

(Mã Giang Lân sưu tầm, tuyển chọn và giới thiệu,
Thơ Việt Nam 1954 - 1964, NXB Giáo dục, 1997, tr.155)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (8,0 điểm)

Mở đầu bài thơ “Tiếng đàn bầu”, nhà thơ Lữ Giang viết:

Lắng tai nghe đàn bầu

Ngân dài trong đêm thâu

Nhân vật trữ tình trong thơ Lữ Giang đã dành một khoảng lặng trong “đêm thâu” để lắng nghe những thanh âm đa dạng của cuộc sống được gợi lên từ tiếng đàn bầu.

Là một người trẻ của thời đại công nghệ số, anh/chị suy nghĩ gì về tầm quan trọng của việc biết lắng nghe? Hãy viết bài văn nghị luận chia sẻ câu trả lời của mình.

Câu 2. (12,0 điểm)

Nhà thơ Cuba Jose Marti từng khẳng định: “Thiếu tình cảm thì có thể trở thành người thợ làm những câu thơ có vần, chứ không làm được nhà thơ”.

Từ việc cảm nhận bài thơ “Tiếng đàn bầu” của Lữ Giang¹ và bằng trải nghiệm đọc thơ của bản thân, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận bàn về ý kiến trên.

* Chú thích:

¹ Lữ Giang là nhà thơ tiêu biểu của nền văn học hiện đại Việt Nam. Thơ Lữ Giang thể hiện những suy tư, chiêm nghiệm sâu sắc về đất nước, con người Việt Nam. Bài thơ “Tiếng đàn bầu” là một thi phẩm thể hiện rõ đặc điểm thơ vừa bình dị, tự nhiên, vừa giàu chất suy tưởng, triết lý của tác giả.

-----HẾT-----

- Thí sinh **KHÔNG** được sử dụng tài liệu.
- Giám thị **KHÔNG** giải thích gì thêm.